

Ѓеорѓи Трајановски, ЦИМ – ИФ (CIM IF)¹

Georgi Trajanovski, CIM experte
Unterstützung : GTZ

ГЕРМАНСКО – МАКЕДОНСКИ

ТОЛКОВНИК

на стручни изрази од областа на енергетската ефикасност

DEUTSCH - MAZEDONISCHES

GLOSSAR

mit Fachbegriffen aus dem Bereich Energieeffizienz

Скопје, март 2008

¹ ЦИМ –ИФ, Центар за меѓународни миграции / интегрирани експерти, седиште во Сојузна Република Германија(види израз ред. бр. 198

VORWORT

Als weltweit tätiges Bundesunternehmen der internationalen Zusammenarbeit für nachhaltige Entwicklung unterstützt die Deutsche Gesellschaft für Technische Zusammenarbeit (GTZ) GmbH die deutsche Bundesregierung bei der Verwirklichung ihrer entwicklungspolitischen Ziele. Sie bietet zukunftsfähige Lösungen für politische, wirtschaftliche, ökologische und soziale Entwicklungen in einer globalisierten Welt und fördert komplexe Reformen und Veränderungsprozesse auch unter schwierigen Bedingungen. Ihr Ziel ist es, die Lebensbedingungen der Menschen nachhaltig zu verbessern.

Schutz der Umwelt ist eines der wichtigsten entwicklungspolitischen Ziele der internationalen Gebergemeinschaft. Mit ihrem Aktionsprogramm 2015 will die deutsche Bundesregierung den Zugang zu Ressourcen nachhaltig sichern und eine intakte Umwelt fördern. Auch in Südosteuropa unterstützt sie daher eine effiziente Nutzung von Energie und die Einführung erneuerbarer Energien.

Deutschland ist einer der Marktführer in energiesparenden Technologien. Daher ist auch deutschsprachige Fachliteratur für mazedonische Fachleute, Studenten und die interessierte Öffentlichkeit von großem Interesse. Um ihnen das Lesen dieser Literatur zu erleichtern, wurde dieses Glossar erarbeitet. Darüber hinaus ist das Glossar als Hilfe für Dolmetscher und Übersetzer gedacht, sich mit der komplexen Materie vertraut zu machen.

Das Glossar enthält rund 1.000 Fachbegriffe des Fachgebiets Energieeffizienz. Dabei werden die meisten Begriffe nicht nur übersetzt, sondern ihre Bedeutung und Verwendung werden erläutert, da manche Begriffe in der mazedonischen Sprache bisher wenig bekannt sind.

Wir hoffen, dass Ihnen das Glossar eine praktische Hilfe ist.

Ulrike Gantzer-Sommer

Leiterin des GTZ-Koordinierungsbüros Albanien und Mazedonien

	A
0001	Abbau – разградување, одземање со разградување, на пр.: одземање, добивање на рудни богатства од природата, како на пр: вадење на камен од каменолом и сл.
0002	Abbrennen – <i>целосно согорување</i> , да согори, да изгори целосно
0003	Abdichtung – изолирање, на пр.: изолирање на ѕид против влага
0004	Abfall – смет, отпад, ѓубре
0005	Abfallbehandlung – третирање на сметот
0006	Abfallgesetz – Закон за смет
0007	Abfallverbrennungsanlage – постројка за согорување на смет; Енергијата добиена од согорувањето се користи за производство на електрична енергија или на топлинска енергија за загревање или истовремено за добивање на електрична и топлинска енергија (конгенерација)
0008	Abfallverwertung – искористување на сметот; Сметот може да се искористува за повеќе цели, и тоа: повторно користење на некои компоненти од сметот за добивање корисен материјал за понатамошна повторна употреба со т.н. рециклирање; со согорување на сметот за добивање енергија; или како во последно време се практикува, со хемиска обработка на сметот за добивање на согорливи гасови кои понатаму може да се користат за добивање енергија (Müllvergasung)
0009	Abfallwirtschaft – стопанисување со сметот
0010	Abgas – целокупните излезни гасови (вклучително и од согорување), гасови од согорување
0011	Abgasanlage – уред за спроведување на издувниот гас од согорувањето како и за довод на потребниот воздух за согорување (во зависност од системот)
0012	Abgeschlossenheitserklärung – правно-техничка поделба на објект; Овој дел од проектот се потврдува во соодветната Општинска Служба за градба и знаци дека просториите соодветствуваат на барањата на Wohnungseigentumgesetz (Закон за домување). Станбената единица, според овој закон, е градежно одвоена од другите станбени единици и има свој посебен влез. Со него е регулирано процентуалното учество на секоја станбена единица (стан во згради со повеќе од три станбени единици) во однос на целиот објект. Составен дел е на градежната дозвола и купопродажниот договор(како графички и текстуален дел) и заверен е кај нотар. Значаен е за регулирање т.е. поделба на трошоците кои што се товарат за одржување на објектот и правните обврски на станарите т.е. сопствениците на станот. Од аспект на заштеда на енергија, ова е многу важен правен инструмент при распределба на трошоците за енергетски-ефикасно санирање и модернизирање на објектот (во градежно-физичка смисла) или на неговите технички уреди и инсталација.
0013	Ablassventil – испусен / издувен вентил

0014	Ablaufplan – план за одвивање на процесот
0015	Abluft – отпаден воздух (од проветрување); целото количество на испустен воздух од просторијата која се вентилира преку системот за вентилација A
0016	Abkühlung – ладење, оладување, разладување
0017	Abgaskondensation - кондензација на гас кој што се ослободува при согорување, чад
0018	Abmessung – димензии, мерки
0019	Abnahmeprüfung – проверка при технички прием
0020	Abnehmer – примач, корисник на пр.: примач/ корисник на топлинска енергија за затоплување
0021	Abrechnung - пресметка (на трошоци), на пр.: пресметка за потрошена електрична енергија, затоплување, водарина и сл.
0022	Abschreibung - отпишување, амортизација
0023	Abseitenwand (Drempelwand) – надосид во потпокрив
0024	Absorber – апсорбер, „приемна површина“, на пр.: приемната површина на еден сончев колектор
0025	Absorbtion – апсорпција
0026	Absorberschicht – слој за апсорпција
0027	Abstand - растојание
0028	Abstandsflächen - површини на растојанија меѓу објекти кои што се изградени на соседни парцели или помеѓу објект и улици. Се изразува со H (на пр.: 1H, H/2 и сл.) во зависност од урбанистичките услови и не се дозволува нивно надминување. Најчесто меѓу соседните објекти се дадени мин. 1/2H или мин. 3 m до границата на соседната парцела. Кај пресметковната метода за утврдување на висината на објектот (H) наведени се точни насоки, во зависност од учеството на покривот во висината на објектот. Во посебни случаи, дел од овие површини може да превземе (продаде) сопственикот на соседната градежна парцела како оптоварување врз својата парцела (Baulast), но тоа значи и намалување на вредноста на неговата парцела бидејќи се намалува површината дозволена за градење. Обврските од ваков тип се регистрирани во Grundbuch (имотниот лист) на градежната парцела
0029	Abwasser – отпадна вода, на пр.: канализациона вода
0030	Abwasserbehandlung – третирање на отпадни води
0031	Abwasserreinigung – пречистување на отпадни води
0032	Abwärme - одземена топлина, рекулперирација, на пр.: одземање на топлината од издувните гасови
0033	Abwärmenutzung - искористување на одземена топлина

0034	Abzugsschacht – канал за одведување на гас
0035	Aktive Sonnenenergienutzung – активно користење на сончева енергија; За разлика од пасивното користење, овде се работи за користење на сончевата енергија преку инсталирање посебни технички системи и уреди за добивање топлинска енергија (солартермија) или за добивање на ел. енергија (фотоволтажна) од сончева енергија
0036	Allgemein anerkannten Regeln der Technik – општо признати правила во техниката; Тоа се градежни позиции кои што се научно докажани и во пракса потврдени. Тука се опфатени градежни позиции кои во пракса се докажани со тек на времето и нивната практична примена (на пример зидање со цигли, покривање со глинени ќерамиди и сл.) Се разликуваат од категоријата „последен збор на техниката”
0037	Allgemeine Technische Vorschriften (ATV) – општи технички прописи
0038	Altbauwohngebäude - постоечки станбен објект (веќе изграден и користен станбен објект); Објектите се категоризираат според годината кога се изградени
0039	Altbauwohngebäudebestand - состојба на постоечки објекти; преглед со список на постоечки објекти во кои се опфатени сите релевантни градежни својства на објектите (година на градење, конструкција, опрема и сл.)
0040	Altengerechtes Wohnen – домување за стари лица, често се нарекува и Seniorengerechte wohnen; Треба да ги задоволи посебните барања на старите лица, како на пр.: подни облоги што не се лизгаат, раконаслони, звончиња за помош и сл., и потребно е да бидат Variierenfrei (без пречки) т.е. да е овозможено непречено движење со количка
0041	Altlast - старо, претходно оптоварување, се употребува за градежни парцели, на пр.: на градежната парцела како Altlast има остатоци на темели од некој објект, при пренамена на армиски парцели како Altlast се јавуваат остатоци на муниција во земјиштето и сл.
0042	Amtliche Lageplan – службено потврдена ситуација – го претставува градежниот плац со сите потребни геометарски податоци и го изработува овластен геометар
0043	Anbau - доградба
0044	Anerkennung von Prüfingenieuren - признавање, овластување на контролен инженер
0045	Angebot - понуда
0046	Anker - анкер
0047	Annuitätsfaktor – фактор со кој што се мултиплицира инвестициската сума за добивање на средно годишно чинење на капиталот

0048	Anlage – уред, опрема, инсталација или взаемно поврзани повеќе уреди, на пр.: уред за греење
0049	Anlagenaufandszahl - фактор на употреба на инсталацијата или уредот; Ја означува ефикасноста на самиот уред, инсталацијата и местото на поставување на грејниот уред. Колку што е коефициентот помал толку е поефикасен техничкиот систем. Тоа значи и дека ако се примени поефикасен технички систем тогаш ќе има помали барања за топлинска изолација на објектот. Доколку уредот за греење е поставен во рамките на загреваната, „системска граница“ (термичката обвивка на објектот) се добива подобар фактор на употреба на уредот
0050	Anlagen zur Wärmwasserversorgung - инсталации, уреди т.е. опрема за снабдување со топла вода
0051	Anreiz – поттик
0052	Anschlüsse - (куќни) приклучоци за вода, канализација, ел.енергија и сл.
0053	Ansicht – изглед, на пример: изглед на објектот, често се употребува и како замена за ознаката „Fassade“
0054	Anstrich - молерисување, премачкување, боене
0055	Anwender – применувач
0056	Arbeitstemperatur – работна температура
0057	Architektenkammer - Комора на архитекти; Во Германија е формирана според законот за Архитектонско-градежната комора; Само лицата кои се заведени во нејзината листа како нејзини членови се овластени да проектираат и вршат надзор при изведба на градежните објекти. По исти закон и со исти карактеристики функционира и Комора на градежни инженери
0058	Artenschutz – заштита на растителни и животински видови
0059	Asche - пепел
0060	Atmosphäre - атмосфера
0061	Atomkones – Договор на германската Влада со Производителите на електрична енергија за исклучување и затворање на атомските центри: Brunsbüttel, Krümmel и Brokdorf до 2018 година; Политичка одлука за откажување од користење на атомската енергија за производство на електрична енергија
0062	Audit, Systemaudit, Qualitätsaudit – ревизија, контрола; систематска проверка дали постојат т.е. дали се вградени проектираните елементи и уреди и дали се употребуваат така како што било предвидено со проектот
0063	Auftrag – нарачка, порачка
0064	Aufzug – лифт, елеватор
0065	Atommüll - радиоактивен отпад, смет, како продукт од работата на атомскиот реактор, од процесот на припремање на горивните елементи, повторно обогатување како и при научни истражувања, процеси во медицина, војна индустрија и сл.

0066	Aufbereitung – припрема, припремање; на пр.: припремање на топла вода за греење, санитарна топла вода
0067	Aufenthaltsräume - простории за непречен престој на луѓе (во градежен објект); Нормирани се условите под кои просторијата може да се означи како „просторија за престој“; За простории на тавански или подрумски кат дадени се точни критериуми во однос на висината, осветлувањето и сл.; Просториите кои не ги исполнуваат овие услови во подлогите за градежна дозвола се означуваат со „U“ (Unzulässig - не е дозволена како просторија за престој); Директно влијание има во случај на издавање или продажба бидејќи е намалена вкупната вредност на објектот
0068	Aufbau - завршни работи
0069	Aufstellort - место на поставување (на пр.: на зелен уред); Има влијание врз оптимирање на потребата од примарна енергија; За објекти до 500 м ² одлучувачки е дали местото на поставување е во или надвор од термичката обвивка на објектот; Поставување во границите на грејниот систем носи предности во однос на потребите од примарна енергија
0070	Aufwärmung - загревање
0071	Ausbauhaus – не потполно завршена куќа; Се работи за варијанта кога изведувачот ја предава куќата без завршни работи (молерски, подни облоги, ќерамички работи и сл.); Ова претставува понуда до Инвеститорот да ги заврши овие позиции во своја резимија поради заштеда на средствата или поради желба за посебни карактеристики/ квалитет на овие позиции
0072	Ausführung – изведба (Bauausführung – градежна изведба)
0073	Ausgrabung – ископување на пр.: археолошко ископување
0074	Aushub – ископ, може и Bodenaushub- ископ на земја (за темели на објект)
0075	Aussenputz – надворешен малтер
0076	Ausführungsprojekt - изведбен проект, во размер 1:50 и со сите детали до размер 1:1; одлучувачки за дефинирање на градежно-физичките карактеристики на објектот; Не смее да отстапува од проектот за кој е веќе издадена градежна дозвола
0077	Auskragende Bauteile – делови од објектот кои се вон главниот градежен волумен/габарит, на пр.: еркери, балкони, конзолни греди, атики, влезни настрешници и сл.; Ова се воедно и типични точки каде можат да се појават т.е. се појавуваат топлински мостови
0078	Ausbau - завршни (градежни) работи
0079	Außenanlagen - надворешни објекти (на пр.: стази, детски игралишта, цистерни за дождовна вода, ограден простор за смет и сл.) кои се наоѓаат на истиот плац каде што се наоѓа градбата-објектот
0080	Außenbeleuchtung – надворешно осветлување
0081	Außenbereich – надворешна област, парцели кои не се опфатени со урбанистички план; Во вакви области во основа се забранува градење

0082	Auslaufventil – испусен вентил
0083	Ausgangswert – излезна вредност
0084	Ausschreibung – тендер; Најчесто значи барање за доставување на понуди за изведување на некои градежни позиции или објекти; Начинот на распишување е законски регулиран според правата и обврските на распишувачот и пријавените фирми
0085	Aussteifung - зацврстување (на пр.: сид за зацврстување)
0086	Außendämmung – надворешна изолација, изолација поставена од надворешната страна на надворешен сид на објектот
0087	Aussentemperatur – надворешна температура
0088	Austrittstemperatur – излезна температура
0089	Außenwand - надворешен сид
0090	Aussendurchmesser – надворешен дијаметар (на пр.: на цевки од разводната мрежа)
0091	A/V-Verhältnis – A/B- сооднос; Ова е важен фактор кој ги одредува енергетските потреби на објектот; Тоа е сооднос на збирот на сите надворешни површини на објектот (обвивната површина A) и грејниот волумен на објектот B; Колку што е овој фактор помал толку е градежниот објект покомпактен, а со тоа е помала и потребата од топлинска енергија за ист волумен

	B
0092	Badheizkörper – грејно тело во бања
0093	BAFA - Das Bundesamt für Wirtschaft und Ausfuhrkontrolle – Федерална служба со седиште во Eschborn која работи во рамки на Министерството за стопанство/економија и работи во областа на стопанство, поддршка на стопанство и енергетика; Во енергетски сектор BAFA обезбедува поддршка за посилно користење на обновливи енергии и штедење енергија. BAFA го реализира Владиниот програм за поддршка на примена на обновливи енергии и користење на сончеви колектори, биомаса и фотоволтажни уреди. Стручните лица кои вршат енергетско советување „на лице место“ и издаваат т.н. енергетски пасоши мора да бидат регистрирани на листата на BAFA доколку инвеститорот користи финансиски средства од нејзините програми
0094	Balken – греди (бетонски, дрвени и сл.)
0095	Balkendecke – плоча со греди; се однесува на меѓукатна плоча со видливи греди, за разлика од безгредната плоча
0096	Balkon - тераса, балкон
0097	Balkonbrüstung – балконски парапет, ограда
0098	Barrierefreies Bauen – градење без препреки, за стари лица или лица со посебни потреби; Меѓудругото опфаќа градење без прагови или скали и слични елементи кои попречуваат или отежнуваат движење. Се дефинира уште во првите фази на проектот
0099	Bauaufsicht – градежна контрола; ја вршат надлежните служби (издавање дозволи, контрола на градба, контрола на користење на објект
0100	Bauabnahme - технички прием на градежен објект; Договорна обврска на изведувачот кон нарачателот да му предаде објект без градежни недостатоци; На инвеститорот/корисникот при ова му се предаваат сите сертификати и потврди за вградените материјали; Со воведување на енергетски пасош, му се дава и упатство за користење на објектот и неговите уреди
0101	Bauamt – оддел за градежништво како општинска служба, надлежен за издавање одобренија за градба
0102	Bauantrag - барање за издавање одобрение за градба; Во име на инвеститорот го поднесува овластено стручно лице; Општинската служба и градежниот Правилник имаат наведено листа на потребни прилози
0103	Bauanzeige - пријава на градење; Поедноставен случај на градежна дозвола во случај кога таа не е потребна; Доколку во рок од 4 седмици не се добие одговор од соодветната служба, може да се започне со градење

0104	Bauart – вид на градба, начин на градба
0105	Bauartzulassung - дозвола, согласност за примена на одреден градежен систем
0106	Baufaufnahme - снимка на објектот; Технички премер на објектот и графичко претставување со основи, пресеци, фасади и детали; Прв и најважен проектен документ при санирање на постоечки објекти или заштитени објекти; Составен дел е од т.н. Bestandsaufnahme (снимка на состојбата на објектот – анамнеза на објектот); Одлучувачка за оваа фаза (снимка на објектот) е целта за која се прави снимката и што е притоа важно: конструкција, носечки систем, фундаирање, градежни материјали кои се применети, куќна техника или сл.; Секако треба да се има предвид и за што понатаму е снимката наменета: историјат на објектот, за санирање, за модернизирање и сл.
0107	Baubeschreibung – технички опис; Детално ги опишува предвидените градежни работи и материјалите кои се предвидени за вградување во објектот
0108	Baubeteiligte – учесници во градењето; Ова ги вклучува градителот, корисникот, архитектот, надзорот, фазните инженери или контролорите, соседите, лица кои вршат приклучување на објектот како и целата јавност која во некои случаи треба да се информира за градбата
0109	Baudenkmal - градежен објект-споменик; со културно-историска важност, вредна за зачувување на објектот; Дефинирани се со Законот за заштита на спомен-објекти; Може да бидат посебни градежни објекти, група на градежни објекти како и парковски површини чие зачувување поради нивните историски, уметнички, научни или градежни вредности претставува јавен интерес
0110	Baufeuchtigkeit – влага при градба; Тоа е содржина на вода во градежните делови која настанува при градењето; Се појавува преку т.н. „влажни процеси” (бетон, малтер, естрих и сл.) или од временските услови во тек на градење на карабината; Циглите, бетонот и другите градежни материјали впиваат вода/влага и многу споро повторно ја оддаваат во воздухот; Ова може да има негативни последици како појава на корозија, мувлосување и сл.
0111	Bauflicht – градежна линија
0112	Baugenehmigung - градежна дозвола; одобрение за градба
0113	Bauherr - градител; Инвеститор на градежниот објект (не мора да биде и сопственик на парцелата)
0114	Baulasten – градежно оптоварување на парцелата (во правна смисла); Тоа е обврска на сопственикот на плацот кон надлежните комунални служби, опфаќа на пр.: право на пристап на пешаци и возила до соседен плац
0115	Bauleiter - водител и истовремено надзорник на градбата (најчесто архитект, ангажиран од инвеститорот) го контролира квалитетот на изведбата на објектот, запазување на сите пратечки прописи и закони при изведба на градежни

	објекти и одговорен е спрема надлежните служби за изведба на објектот според условите дадени во одобрението за градење
0116	Baulücke – градежна празнина, „пломба“; тоа се слободни градежни површини кои се наоѓаат помеѓу веќе изградени парцели
0117	Baumängel – градежни недостатоци; може да бидат предизвикани поради грешки во проектот, лоша изведба или примена на несоодветен/неквалитетен градежен материјал
0118	Baunebenkosten – споредни трошоци при градба; Тоа се трошоци во кои не спаѓаат трошоците за градење на објектот или трошоци за парцелата (тука се опфатени на пример: хонорари на проектант, такси за дозволи, осигурувања и сл.)
0119	Baukonstruktion – градежна конструкција
0120	Bauordnungsrecht - Право на градежни закони; градежен ред на закони и правилници според кои е дозволено градење
0121	Bauphysik – градежна физика
0122	Bauphysikalischer Nachweis - градежно-физички доказ
0123	Baugrube – градежна јама (ископ за објект)
0124	Baukosten – трошоци на градбата, цена на градежните работи; Обврска на проектантот е да ги предвиди, контролира и реализира трошоците при градењето според податоците од проектот; Во секоја фаза на проектот одредена е и толеранција на висина на предвидените и реалните градежни трошоци, почнувајќи од Costenschätzung (предвидување на трошоците) во почетна фаза, до Costenermittlung (споредба на предвидени и реални трошоци)
0125	Bauökologie – градежна екологија, при проектирање и изведување на објектот посебно се запазени еколошките аспекти на пр.: вградување природни материјали или лесно рециклирачки елементи
0126	Bauschaden – градежни штети, оштетувања на објектот кои настануваат после неговото завршување и во тек на неговата употреба
0127	Bautagebuch – градежен дневник
0128	Baustoff – градежен материјал, материјал кој е вграден
0129	Bauprodukte - градежни продукти
0130	Baurecht (privates und öffentliches) – Градежно право (приватно или јавно); Ова е спој на право, техника и економија; При тоа, приватното градежно право ги регулира односите на приватни договорни страни од исто ниво, на пример инвеститор-проектант, проектант-подизведувачи и сл.; Важи и во случај кога во улога на инвеститор се јавува државата; Јавното градежно право ги регулира јавните интереси на пр.: преку градежна дозвола, градежни правилници и сл.; Има и приоритет т.е. значење на законска обврска
0131	Baustoffe – градежни материјали vekje go ima vo 0127

0132	Bautechnik - градежна техника, техника на градење
0133	Bauteil - дел од градбата, компонента од објектот (на пример: прозорец, покрив, сид, балкон или сл.)
0134	Bautenschutz – заштита на градбата и нејзините делови од штетни влијанија; Тоа опфаќа зафати за заштита од корозија, заштита на вградени дрвени елементи, заштита од звук, заштита од пожар и сл.
0135	Bautiefe – градежна длабочина; Тоа е максимално дозволената длабочина во парцелата почнуваќи од градежната линија во која е дозволено да се постави објектот; Најчесто е ограничена на 16 м
0136	Bautoleranzen - толеранции на градбата; Тоа се дозволени отстапувања во однос на проектот кои настануваат во процесот на градење; Точно се дефинирани во DIN 18202 и поделени во три групи на точност
0137	Bauunternehmen – градежна фирма; градежни претприемачи
0138	Bauüberwachung - надгледување на изградбата; Во посебна категорија на објекти ова може да биде посебна точка од договорот со Архитектот за посебно надгледување на некои позиции од особена важност за инвеститорот
0139	Bauweise – начин на градба; Дефиниран е во урбанистичкиот план и ја одредува поставеноста на објектот на градежната парцела; Се разликува отворена, затворена и полуотворена градба; Затворена градба значи дека објектите кон улица се допираат еден на друг и формираат затворена линија
0140	Bauvorlageberechtigung - овластување за изработка техничка документација за поднесување барање за одобрение за градба, следење и надзор на објекти; Во оваа смисла овластени се само лицата кои се наоѓаат на Листата на соодветата Архитектонско-градежна комора. Само тие се овластени да можат да поднесуваат барање за градежна дозвола
0141	Bebauungsplan – урбанистички план (детален, DUP); Ги дефинира податоците потребни за поставување на објектот, степенот на изграденост на парцелата, растојанијата до граници, катност, висини, тип на покрив, градежен материјал кој може да се употреби, обработка на фасада и сл.
0142	Beleuchtung - осветлување
0143	Belüftungsanlagen - апарати за довод и одвод на воздух, вентилација
0144	Berechnung des Wärmebedarfs - пресметка на потребната топлина за загревање; Методата на пресметка е дефинирана во Правилникот за топлинска заштеда
0145	Berechnungsverfahren – пресметковна метода; дефинирана според Правилникот за топлинска заштита и пратечките стандарди, одлучувачка е за дефинирање на

	критериумите според кои е дојдено до резултатите
0146	Bergbau - рударство
0147	Betriebstemperatur – работна температура; Топловодните котли, од постаро производство, работат со една константна работна температура без оглед на надворешната температура на воздухот; Температурата на топлата вода за греење беше постигнувана со мешање на излезната топла вода од котелот со водата од повратниот вод. Современите грејни системи работат со температура којашто е зависна од температура во загреваната просторија. Со помош на регулатор кој реагира на надворешните температурни услови, греењето се регулира кон актуелната потреба од топлина
0148	Behaglichkeit – удобност (на пр.: удобност на домување); Означува урамнотежен однос помеѓу температурата во просторијата, површинската температура на ѕидовите, плафонот и подот, релативната влажност на воздухот и движењето/струењето на воздухот во просторијата
0149	Betreiber – оператор (на објектот); Карактеристичен случај е кога постои градител кој инвестира во градба на хотелски објект и склучува договор со хотелска фирма (Betreiber) која стопанува со објектот како хотел
0150	Berufsausbildung - стручно образование
0151	Bestandszeichnungen - цртежи на постоечка ситуација на објектот; Најчесто се потребни како материјал за понатамошни проекти и пресметки
0152	Bestrahlung - озрачување
0153	Betondachsteine – бетонски ќерамиди
0154	Betonbodenplatte – бетонска темел - плоча
0155	Betriebskosten - чинење на одржување на објектот или градежната парцела за коешто се товари сопственикот; Во овие трошоци спаѓаат: трошоци за вода, греење, чистење на улицата, собирање на смет, осветлување, одржување на дворот, осигурувања и сл. Во зависност од договорот, за некои од трошоците може да се задолжи лицето кое го изнајмува објектот
0156	Betriebsüberwachung - надгледување на одржувањето на објектот
0157	Bewässerung - наводнување
0158	Bewehrung - арматура (во бетон)
0159	Bezugsfläche - површина која се зема предвид; Површина која се зема како основа за пресметка на специфични мерни единици. Во рамки на изработка на енергетските биланси на објектите релевантни се: енергетската површина и корисна површина. Вредноста на сите површини се изразува во „квдратен метар” (m ²)
0160	Boden – под, тло
0161	Bodenbelag - подна облога (на пр.: паркет, плочки и сл.)

0162	Bodenbelastung – оптоварување на тлото (со штетни материји)
0163	Bodenschutz – заштита на тлото
0164	Bodenversiegelung – запечатување на земјиштето, раздвојување на земјиштето и надворешниот воздух со непропустлив слој, на пр.: бетонска патека, асфалтна улица, изграден објект и сл.; Ова може да биде голем проблем за поголеми градови и станбени населби заради зачувување на еколошкиот систем. За енергетската ефикасност е посебно важен од аспект на микроклимата
0165	Biodiesel - биодизел
0166	Biogas - биогаз; припаѓа на категоријата обновливи енергии, настанува при разградување на органски материји, на пр.: остатоци од растенија и животински фекалии, остатоци од храна и сл. без присуство на светлина и воздух. Најчесто содржи: метан (CH ₄), водород, јаглероден двооксид и сулфурводород. Може да се добие и од растенија коишто се специјално одгледувани за таа намена
0167	Biomasse – биомаса, како органска супстанција (материјал за добивање биогаз); Го опфаќа целиот жив свет и продуктите на неговиот метаболизам. Примарни елементи на биомасата се растенијата. Тие понатаму служат како храна за формирање на животинска биомаса. Биомасата е складирана сончева енергија и припаѓа во категоријата на обновливи енергии, за производство на топлина или електрична енергија. Според кажаното, биомасата се смета за CO ₂ -неутрална, бидејќи при нејзино согорување се испушта истата количина на CO ₂ којашто е апсорбирана и биохемиски сврзана во растението во текот на неговиот животен век
0168	Bindemittel –средство за врзување, поврзување; Се мисли на материјали кои поради своите особини, при еден физички или хемиски процес вршат меѓусебно спојување на различни материјали. Тука се вбројуваат и различните видови лепаци
0169	Binnenmarkt – домашен, внатрешен пазар
0170	BivalenteHeizungen - бивалентно греење; Систем за греење кој може да работи на два вида енергенси, на пр.: гас и пелети или сончева енергија
0171	Blauer Engel - „Син ангел“, воведен во 1978 година од страна на RAL (Германски институт за контрола на квалитетот и означување); Со него се обележуваат производи и проекти кои во однос на конвенционалните се покажуваат како попријателски кон животната средина, но истовремено се и практични за употреба. Критериумите според кои се доделува ознаката Син ангел ги составува независно жири составено од членови на Службата/заводот за заштита на околината, RAL и стручни експерти
0172	Blockheizkraftwerk (BHKW) – централа за производство на ел. енергија и топлина (конгенерација), како посебна поголема централа или како посебен апарат во објекти; Мотори на дизел или гас работат и произведуваат ел. енергија, а топлината од работата на моторите се користи преку изменувачи на топлина. Посебно се корисни во објекти кои бараат константна топлина во текот на целата година, на пр.:

	болници, базени и сл.
0173	Blower-Door-Test – ова е стандардизирана метода за мерење на воздушното заптивање на објектот пред вградување на внатрешните облоги. Се мерат бараните коефициенти пропишани со Правилникот, но не е обврзувачки. При мерењето може да се констатираат слабите точки (незатворени фуги, продори, споеви и сл.) и да се корегираат. Точната процедура на мерењето е дадена во DIN 13829
0174	Bodenschutz - заштита на тлото; Тлото е резултат на илјадагодишни взаемно делувачки хемиски, физички и биолошки фактори. За новоформирање на 1 cm тло потребни се од 200-300 години
0175	Bodenversauerung – киселост на тлото, земјиштето; Киселинските супстанции коишто ги испуштаат индустријата, централите, домаќинствата и сообраќајот продираат во земјиштето и до растенијата доаѓаат штетни состојки, кои пак понатаму преку ланецот на исхрана доаѓаат и до луѓето. Познати киселински материјали во оваа смисла се сулфурниот двооксид, кој настанува при согорување на фосилни енергенци и некои индустриски процеси, амонијак и сл.
0176	Bohrkern - „Керн“; Тоа се проби-кернови добиени со бушење на материјалот за да се видат неговите градежно-технички вредности. Заради зачувување на градежната субстанција (особено кај историските објекти) дијаметарот на кернот треба да биде колку што е можно помал
0177	Brandschutz – противпожарна заштита
0178	Brandschutznachweis - доказ за противпожарна заштита
0179	Brauchwasser - технолошка, санитарна (топла) вода за кујни, бањи и сл.
0180	Brauchwasseranlage – уреди за припрема на технолошка вода
0181	Braunkohle – кафен јаглен, лигнит
0182	Brennstoff - гориво, материјал за согорување
0183	Brennstoffzelle – ќелија за согорување на материјал; Тоа е агрегат со кој од хемиската енергија (гас, метанол, бензин) директно се добива ел. енергија или топлина преку контролирана реакција („ладно согорување“) меѓу водородот (делумно и CO) и кислородот. Краен продукт или остаток е водената пареа. Оваа техника е во тест-фаза во објекти и сообраќајни возила, главна пречка се високите производни трошоци
0184	Brennwert - согорна топлинска моќ, вредност; При согорување на горивата (јаглен, нафта, гас и сл.) покрај топлина, се ослободува и водена пареа. Во пареата се наоѓа врзана енергија, која е дел од топлинска моќ на енергенсот. Треба да се разликува од Heizwert – топлинска моќ, во која не е опфатена енергетската вредност на пареата. И двете вредности се пресметуваат според масата т.е. волуменот на горивото. Приближно целосна искористеност на согорната топлинска моќ се овозможува со користење на т.н. Brennwert-котли, каде со ладење на водената пареа се одзема нејзината топлина преку топлински разменувачи пред да излезе преку оџакот.

	Важно е да се напомене дека тука не се работи за водена пареа добиена како резултат на влажноста на горивото, туку на водата која е хемиски врзана во материјалот
0185	Brennwertheizung – грејна техника при која дополнителната топлина се добива преку кондензирање на водената пареа која излегува низ оџакот; Топлината може да се користи за греење или за топла санитарна вода
0186	Brennwertgeräte – грејни постројки коишто ја користат и топлината на пареата од испушениот гас преку нејзино кондензирање
0187	Brennwertkessel – котел со можност за искористување на кондензатот од согорувањето; Најдобра е примена во грејни системи со нискотемпературни грејни површини на пр.: подно греење
0188	Brüstung - парапетен ѕид
0189	Brunnen - бунари
0190	Bürogebäude - административна зграда
0191	Bund der Architekten - Сојуз на архитекти
0192	Bundesanstalt für Materialprüfung - Завод за испитување на материјали
0193	Bundesbaugesetz - Државен закон за градење (на сојузно ниво)

	C
0193	<p>Cardiff- Prozess</p> <p>- Кардифски процес; Во јуни 1998 Советот на Европа во Кардиф им наложи на Советот на министри, секој во својата област да изработи стратегија за заштита на човековата околина. Со тоа се создаваат предуслови за исполнување на Параграфот 5 од ЕУ-договорот кој предвидува земање предвид на заштита на природната средина во сите политички области</p>
0194	<p>CE-Zeichen</p> <p>- CE – ознака; Ознака за (градежен) продукт кој може да се пласира на пазарот и да се користи (само ако го поседува тој знак, ознака). Потврдува дека производот ги исполнува барањата поставени во Европската техничка спецификација</p>
0195	<p>CDM (Clean Development Mechanism)</p> <p>- CDM („Механизам за чист развој - МРЧ“); Членот 12 од Протоколот од Кјото овозможува индустриските и земјите во развој да може да реализираат заеднички проекти за заштита на климата во земјите во развој. При ова проектот на пр.: ветерници, е финансиран од индустриската земја, а остварените „заштеди“ на штетни емисии индустриската земја во предвидениот период може да ги користи по своја потреба. Еден дел од финасискиот трансфер во рамките на проектот за МРЧ (“share of proceeds”) оди во Фондот за помош на земји кои се најзагрозени од климатските промени (најчесто островски земји). Сите МРЧ-Проекти треба да се регистрираат во Извршниот одбор за МРЧ (“Executive Board”)</p>
0196	<p>CO₂ – Emmision – емисија на CO₂</p>
0197	<p>CO₂Equivalent</p> <p>- според количината и типот на енергенсот кој влегува во објектот може да се пресмета годишната количина на CO₂ – еквивалентот; Се означува со „грам за киловатчас “ (g/kWh) и истовремено претставува показател за влијанието врз т.н. ефект на стаклена градина. Во оваа смисла, огревното дрво има коефициент блиску до 0, бидејќи при согорување испушта онолку CO₂ колку што земало при растењето и создавањето на дрвената маса</p>
0198	<p>CIM – Centrum für Internationale Migration</p> <p>- Центар за меѓународна миграција – ЦИМ, со седиште во Франкфурт. Во рамки на билатералната соработка помеѓу Германија и земји во развој, ЦИМ реализира повеќе проекти: интегрирани експерти, програма за млади експерти (Young Professionals), враќање на експерти од германија и сл. Основачи се ГТЗ – Германското друштво за техничка соработка и Агенцијата за вработување</p>

	D
0199	Dachaufbauten - изградени елементи на покрив
0200	Dach - покрив
0201	Dachaufstockung – подигање на покривот; Се однесува на случаи кога на рамен покрив се подига нов кат или во случај кога покривот е низок и целата конструкција се подигнува за да се овозможи изведба на потпокрив
0202	Dachfenster - прозорец на покрив, прозорци на покрив
0203	Dachdeckung - покривка на покрив (може и Dachhaut)
0204	Dachlatte – летва од покривот (под ќерамидите), лежат врз Konterlatte
0205	Dachgauben - баџи на покрив
0206	Dachneigung – наклон на покривот
0207	Dachziegel - ќерамида
0208	Dachgeschoß - потпокрив, кат во потпокрив
0209	Dachhaut - покривка на покрив , кровна покривка
0210	Dachbegrünung – озеленување на покривот - „зелен покрив“
0211	Dachintegration -покривна интеграција; При оваа варијанта на монтажа наместо ќерамиди на покривот се вградуваат колекторски кади во кои подоцна се поставуваат сончевите колектори. Вградувањето и демонтажата на колекторите во тој случај е независна од другите градежни работи. Овој систем може да се примени и при новоградба и при обновување на покривот
0212	Dachpappe – покривна (тер) хартија
0213	Dachräume - простории во покрив (не се предвидени за престој на луѓе туку на пр.: како сушални и сл.); Во рамки на санација на објектот или како посебен градежен зафат може да се пренаменат во потпокрива (Dachgeschoss)
0214	Dachraumwohnung - стан во потпокрив
0215	Dachsparren – кровни рогови (дрвени греди од кровната конструкција)
0216	Dachstuhl – кровна конструкција, (дрвена) конструкција на кровот
0217	Dämmschichten - изолациони слоеви
0218	Dämmstoffe - изолациони материјали
0219	Dämmung - изолација
0220	Dampf - пареа; види Wasserdampf = водена пареа
0221	Dampfdiffusion - парна дифузија
0222	Dauerlüftung – постојана вентилација
0223	Dichtigkeit - заптивност
0224	Decke - меѓукатна (плоча)

0225	Deckendurchbruch – продори низ плочата на пр.: за водење т.е. поминување на водоводна или канализациона инсталација, вентилација и сл.
0226	Deckung - покривка
0227	Denkmalschutz - Заштита на споменици (објекти од значение); Со овој закон се заштитуваат културни општозначајни објекти или групи објекти од зафати со значајни преправки. Сончевите колектори претставуваат значајна видлива промена на објектот и за нивно вградување треба навремена консултација со службата за заштита на споменици
0228	Deponie - депонија
0229	Detailentwurf – детален проект, проект на детали
0230	dezentrale Versorgung – децентрализирано снабдување
0231	Dichte - густина
0232	Dieselmotor – дизел мотор
0233	DIN – кратенка од Deutsche Institut für Normung (Германски институт за стандарди); Многу често погрешно се толкува како Deutsche Industrial Norm (Германски индустриски норми)
0234	Doppelhaus – двојна куќа, двокуќа
0235	Dosenpfand - „кауција“, од 1 јануари 2003 во Германија е воведена кауција од 25 евроценти за сите пакувања на течности направени од стакло и пластика освен за млеко
0236	Drempelwand (Abseitenwand) - надосид (во таван-потпокрив)
0237	Draht – жица
0238	Dränung - дренажа
0239	Dränschicht – слој за дренажа, дренажен слој
0240	Druckluft – воздушен притисок
0241	Druckdifferenz – разлика во притисокот
0242	Druckabfall – пад на притисокот
0243	Druckregler – регулатор за притисокот
0244	Dübel – дипла, тена
0245	Durchgang – премин; најчесто се среќава како пасаж
0246	Durchgangkoeffizient – коефициент на преминување (низ материјалот)
0247	Durchmeser – дијаметар, пречник
0248	Durchlauferhitzer – проточен бојлер
0249	Durchlaufsystem - проточен систем; Начин на припрема на топла вода при што водата се грее додека поминува низ уредот. Греењето на водата се врши без фаза на чекање

	E
0250	Ebene – ниво, во смисла на кат во објектот
0251	Ecke – агол
0252	Einzelheizgeräte - единечни грејни постројки, уреди
0253	Eigenschaften – особини, карактеристики (на материјалот)
0254	Eigentümer - сопственик (на стан, парцела и сл.)
0255	Eigentumswohnung – сопствен стан во фамилијарна зграда, со сите права и обврски кон целокупниот објект во кој се наоѓа станот
0256	Eigenheim - сопствен дом
0257	Eigenüberwachung – сопствена контрола, контрола од сопствена страна
0258	Einbau - вградување
0259	Eingang - влез
0260	Einliegerwohnung – стан со едно легло; Во состав на куќа или стан со независен влез, мин. 25 м ² , осветлен, вентилиран, со сопствен санитарен чвор и кујна
0261	Eiszeit – ледено доба
0262	Effizienz – ефикасност; Со ова се означува и ефектот при промена на енергијата од излезната до корисната вредност. Ефикасноста се изразува од соодносот на излезната и корисната вредност
0263	Einschaliges Mauerwerk – ѕид од еден ист материјал во вкупната дебелина на ѕидот, на пр.: термичка цигла/блок, најчесто се однесува на надворешен ѕид
0264	Einfamilienhaus – единечна куќа, куќа за едно семејство, едносемејна куќа
0265	Einspeisevergütung - надокнада за испорачана ел. енергија/енергија.; Снабдувачот на електрична енергија во Германија е обврзан да ја откупи ел. енергија која се испорачува од фотоволтажни уреди. За фотоволтажните-уреди под 30 kWp, во 2007 г. откупната цена изнесува 0,4921 € за 1 kWh плус ДДВ. ФТ- уреди од 30-100 kWp имаат малку помала откупна цена на произведената енергија. Цените се намалуваат за 5% годишно, но утврдената цена на денот на отпочнување на работата на ФТ-уред важи 20 години. Фотоволтажните системи поставени на фасада придодаваат дополнителни 5% кон цената, ФТ поставен на слободни површини са. 25% помалку отколку покривнапостројка и сл. Приватните инвеститори кои работат на овој начин со ФТ се третараат како фирми, плаќаат т.е. вршат поврат на ДДВ. Истото се однесува и на произведената ел. енергија од ветерници, биомаса и слични обновливи енергии со точно наведени вредности на откупната цена

0266	Eisbildung – појавување на мраз, формирање мраз
0267	Elektroinstallation – електрична инсталација
0268	Emission - испуштање (емисија) на материи штетни за човековата околина (од некоја постројка)
0269	Emissionsgrenzwerte – највисоки вредности на штетни материи кои може да се испуштат во околината, а кои се законски дозволени
0270	Emissionshandel – Трговија со емисии на гасови; Произлегува од член 17 од Протоколот од Кјото, а важи од 1. јануари 2005 година. Со него на сите индустриски земји за периодот од 2008-2012 година им е одредена квота на дозволена емисија на штетни („стакленички“) гасови. Овие квоти индустриските земји може сами да ги искористат или дел од неискористените да ги продаваат-тргуваат со другите индустриски земји. Во овој период, главна цел е постигнување на вкупно намалување на штетни емисии за 5,2%. Со ова индиректно се принудуваат и фирмите да ги намалуваат штетните емисии со усвојување на нови чисти технологии, а слободните сертификати да ги продаваат понатаму. Членовите од т.н. флексибилни механизми на протоколот им дозволуваат на фирмите добивање на сертификати и намалување на CO ₂ во земјите во развој доколку тие редуцирањето го постигнат во истите
0271	Endenergie - крајна енергија која му е потребна на потрошувачот (во форма на гас, нафта, ел. енергија и сл.)
0272	Endenergieverbrauch – крајна потрошувачка на енергија
0273	Energetische Amortisationszeit - енергетски период на амортизација; Временски период кој му е потребен на еден енергетски уред (сончев уред, котел и сл.) да добие и произведе толку енергија колку што била потребна за производство, работа и рециклирање на самиот уред
0274	Energieberatung - советувања за енергија; најчесто од независни стручни лица ангажирани од државни институции, банки, Организација за заштита на потрошувачите, а поддржани од Министерството за екологија, Министерство за градежништво и Министерство за економија
0275	Energiebewusstes Bauen – енергетски свесно градење, подразбира процес почнувајќи од фазата на проектирање каде ќе се запазуваат начелата за штедење на енергија
0276	Energiedienstleistung - цел на употребената енергија, за што се употребува, на пр.: за затоплување на просторија
0277	Energieeinsparung - заштеда на енергија
0278	Energieeinsparungsgesetz EnEG – Закон за штедење енергија; од него произлегува и правилникот за штедење енергија во градежни објекти како пратечки акт
0279	Energieeinsparverordnung

	– Правилник за заштеда на енергија (EnEV), го заменува претходниот Правилник за топлинска заштита на објектите
0280	Energieetikett – енергетска етикета; законски пропишана во ЕУ, важи за сите нови куќни апарати во продажба, тоа е скала во боја и ја означува потрошувачка на енергија (зелена = изразено ниска потрошувачка, до црвена = изразено висока потрошувачка)
0281	Energieeffizienz – енергетска ефикасност; означува колку уредот ефикасно ја претвора влезната енергија во корисна енергија. Една единица мерка е т.н. степен на полезно дејство, кој го означува соодносот помеѓу применетата и корисната енергија. Се движи од 0-100% бидејќи корисната енергија е секогаш помала од влезната, применетата енергија
0282	Energieformen – форми на енергија, на пр.: примарна енергија, секундарна енергија, крајна енергија, корисна енергија
0283	Energiegewinnung – добивање енергија
0284	Energiekennwerte - енергетски мерни единици/поими
0285	Energiekonzept - енергетски концепт
0286	Energieleistungsunternehmen - (фирма) произведувач на енергија
0287	Energienutzung - користење на енергија
0288	Energienutzungsanlagen - апарати, објекти кои користат енергија
0289	Energiepaß - енергетски пасош; (покажува колку енергија троши објектот); Тоа е еден доказ - потврда колку енергија троши станбената единица. Воведувањето на енергетски пасош е дел од ЕУ Директивите за енергетска ефикасност на објекти. Важи за секое ново изнајмување или продажба на станот/куќата
0290	Energiepflanzen – растенија за енергија и растенија од кои се добива енергија, се мисли на растенија кои се одгледуваат за производство на енергија на пр.: репка за добивање на биодизел
0291	Energiepolitik – енергетска политика
0292	Energiesteuer - данок на потрошена енергија
0293	Energieträger - носител на енергија; Се разликуваат т.н. „ограничени, потрошливи“ и „обновливи, неограничени“ носители на енергија. Во првата група спаѓаат т.н. фосилни носители кои настанале со формирање на Земјата (јаглен, нафта, земјен гас, ураниум, плутониум и сл.), а во втората група спаѓаат: сончевата енергија, енергија од ветер, земјината топлина, водата и биомасата. Втората група носители често се нарекува и регенеративна енергија
0294	Energiereserven – резерви на енергија; фосилни енергенси кои докажано со денешната техника може да се искористат. Проценките се дека при иста потрошувачка познатите светски енергетски резерви на конвенционални горива како што се нафта и гас

	изнесуваат од 40-60 г., а на јаглен са.160 години
0295	<p>Energieoptimiertes Bauen</p> <p>- енергетски оптимизирано градење; Прераснува во посебно важен елемент поради сè поограничените енергетски ресурси и покачување на цените на енергија, но и како знак на одговорен однос кон животната средина.</p> <p>Мерила за енергетски - оптимизирано градење се формата на објектот, градежната термика и техничката опрема на објектот. За формата на објектот важи: по можност да се применат едноставни градежни форми. Тука е важен соодносот на површината на обвивката на објектот (системската гранична површина) и градежниот зелен волумен. Со тоа може да се избегнат високи трансмисиjsки топлински губитоци. Во таа смисла многу влијае избегнување на еркери, конзолни испусти и други „кршења“ на габаритот.</p> <p>Со поставување на прозорските површини кон јужна страна може да се користат и сончевите топлински добивки.</p> <p>Не смее да се занемари и потребното топлинско изолирање на слабите точки на објектот како на пр.: на надворешните ѕидови, покривот, меѓукатните плочи и темелната плоча. Исклучиво е важно минимизирање на топлински мостови и места кои не се доволно заштитени од продор на воздух.</p> <p>Се препорачува во првите проектантски фази да се направи детален концепт за минимизирање на појавата на топлински мостови. Ова треба да продолжи и со контрола и надзор при изведба на објектот. Треба да се вклучи и т.н. Blower – Door - Test за откривање и отстранување на точките со слаба воздушна заптивност. Воздушната заптивност на објектот спречува неконтролирани топлински губитоци и нежелни струења на воздухот, а притоа се подобрува, како посреден ефект, и звучната заштита.</p> <p>Генерално многу е важно да се применат соодветни и атестирани градежни материјали за да се зачуваат градежните термички особини на објектот. Посебно битен елемент се прозорците кои актуелно со примена на модерно застапување и профили веќе не претставуваат слаба точка на обвивката на објектот.</p> <p>Како трета одлучувачка компонента за енергетски оптимизирано градење е правилниот избор на куќната техничка опрема. Употребата на ефикасен и правилно димензиониран зелен систем, примена на обновливи енергии, примена на уреди за проветрување или интеграција на сончеви уреди водат кон значајно подобрување на енергетскиот биланс на објектот. Уредите за вентилација со повратно добивање на топлина исто така многу значајно влијаат на вкупните топлински потреби на објектот. Сончевите колектори може, посебно во лето, да покријат 80-90% од потребите за топла санитарна вода. Сето ова покажува дека е потребен комплексен пристап кон проектирањето, контрола при изведба на објектот и стручна употреба и одржување на објектот. На прв поглед има поголеми трошоци во проектот и надзорот, но треба да се има предвид дека највисок трошок за одржување и користење на недвижностите во фаза на нивно користење се токму енергетските трошоци</p>
0296	<p>Energiesparen</p> <p>- заштеда на енергија; (без откажување од претходниот комфор) Класичен пример е редуцирање на Stand-By кај електричните уреди</p>
0297	<p>Energiesparlampe</p> <p>– енергетски штедлива светилка; Има са. 8 пати подолг век на траење и троши са. 80% помалку ел. енергија во однос на конвенционална светилка при ист светлински ефект</p>
0298	Energieverbrauch – потрошувачка на енергија

0299	Energiewirtschaft – енергетско стопанство, стопанисување со енергија
0300	Energiewirtschaftsgesetz - Закон за стопанисување со енергија
0301	Energiewirt - енергетски земјоделци; За земјоделците не е веќе исклучиво интересно само одгледување растенија за прехрана и чување домашни животни туку и одгледување на „енергетски растенија“ за добивање на биомаса, како и одгледување стока за биогаз
0302	Energieumwandlung – претворање на енергија (од еден во друг вид); на пр.: водена енергија во електрична енергија или од еден носител на енергија во друг на пр.: од биомаса во биогаз. Секогаш е поврзано со губитоци при промената
0303	Energieverbrauch - потрошувачка на енергија
0304	Energieverluste - губитоци на енергија (при пренос, преку слаби точки на објектот и сл.)
0305	Entsorgung – отстранување
0306	Entsorgungswirtschaft – дејност за отстранување, на пр.:отстранување на штетни или употребени материјали кои се донесени во фирмата која се занимава со оваа дејност, фирмата понатаму има различни методи за третирање, од рециклирање до трајно уништување или согорување
0307	Entwässerung - одводнување
0308	Entwicklungspolitik – развојна политика
0309	Erbbaurecht - наследно право
0310	Erde – Земја (како планета)
0311	Erdreich - земја како материјал (во подрум – земја спрема подрумскиот ѕид)
0312	Erdatmosphäre – земјина атмосфера
0313	Erdbeben - земјотрес
0314	Erdöl - нафта
0315	Erdsonde – сонда во земја; вертикално поставена сонда/колектор која ја собира топлината од тлото/земјата
0316	Erdwärme – топлина на земјата
0317	Erdwärmetauscher - разменувачи на топлината од тлото; Ова е добро дополнување на централните уреди за вентилација. Се користи принципот на геотермичко користење на подлабоките земјени слоеви. Со предгревање на надворешниот воздух кој се внесува во зима или со предладење на надворешниот воздух во лето, се постигнуваат значителни енергетски заштеди
0318	Erker - издадени делови од објектот
0319	erneuerbare Energien - обновливи енергии, често наречени и регенеративни или алтернативни енергии. Тоа се енергетски извори кои постојано се обновуваат, по човечки мерки за време, тие се неисцрпни. Тука спаѓаат: енергија на ветер, сончева енергија, водена енергија, биомаса, топлина на околината, геотермија и сл.
0320	Erneuerbare-Energien-Gesetz (EEG) - Закон за обновливи енергии; Во Германија е донесен во 2000г. и дополнет во

	2004 г. Со него е воведена законска обврска за испорачателите на енергија, да мораат да ја откупат сета енергија произведена од обновливи извори на енергија и тоа по однапред утврдени цени. Со овој Закон е даден силен поттик на ФТ- индустријата за производство на вакви уреди. Безмалку сите европски земји имаат ист или сличен закон
0321	Erosion - ерозија
0322	Erosionsschutz – заштита од ерозија
0323	Erwärmung - загревање
0324	Erzeugung von Energie - добивање, произведување на енергија
0325	Estrich - естрих (цементен, гипсен и сл.)
0326	Eurosolar - Еуросолар е европско здружение за обновливи енергии; Основано 1988 година со цел замена на фосилната и атомската енергија со обновливи енергии
0327	Extrudierter Hartschaum - екструдирана тврда пена

	F
0328	Facharbeiter – стручен работник
0329	Fachschulen - стручни школи
0330	Fachwerk – бондрук-конструкција; Конструкцијата се состои од дрвени или челични статички распоредени стапови, кои ги превземаат сите хоризонтални и вертикални товари. Вкрутувањето се постигнува со сидните облоги или сидаријата помеѓу стаповите
0331	Faserdämmstoff - изолационен материјал со влакнеста структура
0332	Fassadenputz - фасаден малтер
0333	Fassadenbegrünung - облагање фасади со зеленило
0334	Fassadenimprägnierung - импрегнирање на фасадата; Заштитивање на малтерисана или видлива фасада од неповолни временски и други услови
0335	FCKW – FCKW е кратенка за флуор-хлор-јаглероден водород; Служи како ладилно средство. Тоа е халогенски спој кој влијае врз разградувањето на озонскиот слој во стратосферата и е еден од главните причинители на т.н. ефект на стаклена градина
0336	Fenster - прозорец
0337	Fensterabdichtung – изолирање / заптивање на прозорец /прозорските споеви (со траки или профили)
0338	Fensteranschluss – прозорски споеви т.е. споеви на прозорецот со парапетот, со сидот лево и десно и со натпрозорникот или кутијата за ролетна; Теоретски се сите овие точки опасност за појава на топлински мостови
0339	Fensterbank – прозорски банци
0340	Fensterbrüstung - прозорски парапет
0341	Fensterlaibung – прозорски фаси; сидот од вдлабнувањето каде е вграден прозорецот
0342	Fensterlüftung - проветрување преку прозорец; За разлика од контролираното вентилирање (кога има механички систем за вентилирање), ова е неконтролирано вентилирање. Во групата на неконтролирано вентилирање влегува и пропуштање на воздух преку незатнати делови на обвивката на објектот. Бидејќи вентилирањето преку прозорци (отворање и затворање) станарите го вршат според лично чувство, тоа претставува посебен проблем. Во пракса, многу е деликатно: доколку малку се вентилира, настанува нездрава клима во просторијата, појава на мувла и градежни штети доколку премногу се вентилира – се надминува проектираната потреба од грејна енергија

0343	Fensterstürze – натпрозорник (Turstürze – надвратник)
0344	Fensterrahmen – прозорски рамки
0345	Fertighaus – готова, монтажна куќа
0346	Feuchtigkeit - влага
0347	Feuchtigkeitsschutz - заштита од влага
0348	Fertigteilkonstruktion - конструкција од готови монтажни елементи
0349	Fertighaus – монтажна куќа – vekje go ima vo 0345
0350	Fernheizung - далечинско (централно) греење, на пр.: од АД Топлификација; Од една грејна централа, преку разводна кружна мрежа се транспортира топлина со топла вода до посебни објекти
0351	Fernsteuerung – далечинско управување
0352	Fernthermometer – далечински термометар
0353	Fernüberwachung – далечинско набљудување, контрола
0354	Filterschicht – слој за филтрирање
0355	Flachdach - рамен покрив
0356	Flachkollektor - површински колектор; За поддршка на топлински пумпи при што пластични цевки од са.100m се положуваат на одредена длабочина во земјата (во дворот на објектот). Бројот на колекторските кола зависи од капацитетот на пумпата и од квалитетот на тлото
0357	Flächenberechnung - пресметка на површини (според пропишана метода)
0358	Flächenrecycling - рециклирање на површините; Ова означува повторно враќање на градежни површини во корисна економско-природна функција која ја изгубиле со претходната намена, на пр.: воени објекти и полигони, сообраќајни површини, напуштени индустриски објекти и сл. Ова се постигнува со комбинација на проектантски, еколошко-технички и политичко-економски зафати
0359	Fliesenbelag - облога од плочки
0360	Fließgewässer – проточни води
0361	Folie - фолија
0362	Folienüberlappung – преклопување на фолија
0363	Förderprogramm - програми за поддршка, на пр.: за штедење енергија, за употреба на сончеви колектори и сл.
0364	Forstschutz – заштита на шумите
0365	Fossile Energieträger – фосилни носители на енергија; моментално имаат најголемо учество во снабдувањето со енергија, но нивното согорување во процесот за добивање енергија е еден од главните причини за емисија на штетните стакленички гасови. Нивното користење со сегашно темпо веќе го минува зенитот на потенцијалот на нивна употреба, а до кога точно ќе траат резервите на нафта, гас и јаглен прерасна во постојано прашање. Поради нивната ограниченост, сè поактуелна станува употребата на алтернативните - обновливи енергии

0366	<p>freie Lüftung</p> <p>– слободно проветрување; преку прозори или канали, предизвикано од воздушен притисок или температурна разлика; под ова не се подразбира механичка вентилација</p>
0367	<p>Freiberuflichkeit, freie Berufe</p> <p>- слободни професии, слободни занимања; Регулирано со Законот за данок на приход (EstG). Слободна професија имаат лица кои:</p> <ul style="list-style-type: none"> * работат самостојно и на своја одговорност * врши дејност во област на техничка, наука, уметност, литература, учење и образование <p>Крајна дефиниција на оваа форма нема, а направената листа со вакви занимања може да се надополнува. Лицата од оваа категорија имаат даночен број и немаат обврска да се пријави како фирми (gewerbe), а за плаќање на сите социјални и други давачки самите се одговорни</p> <p>Слободни занимања се на пр.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Архитекти кои работат слободно, може и како вешти лица. Во Листата на Архитектонската комора се заведени како „слободни архитекти”, а такви се најголем број членови на Комората -Градежни инженери (советодавни инженери) кои во основа работат како слободни инженери, според листата на градежната комора -Надзорни инженери -Статичари -Вешти лица <p>Сите тие се независни, но доколку извршуваат работи во интерес на некоја фирма (на пр.: производител на некој градежен материјал), го губат правото на заштита на професијата слободен</p>
0368	<p>Fremdüberwachung – надворешна контрола</p>
0369	<p>Fremdwärme</p> <p>- туѓа топлина; претставува збир на сончеви термички добивки (во зависност од површина и типот на прозорци) и внатрешните топлински добивки (на пр.: од работа на електрични уреди)</p>
0370	<p>Freisetzung – ослободување (на пр.: на гас при согорување)</p>
0371	<p>Frostschutz - заштита од појавување на мраз</p>
0372	<p>Fugenlüftung</p> <p>- вентилирање преку фуги; слободно, неконтролирано вентилирање) значи минување на воздух низ недоволно заштитени отвори во обвивката на објектот. При ова, влегува надворешен воздух (инфилтрација) или од внатре излегува надвор (ексфилтрација). Ваквата размена на воздух многу зависи од надворешните временски услови така при појава на ветер или ниски надворешни температури промената е голема, а при отсуство на ветер и повисоки температури е минимална.</p> <p>Вентилација преку слаби точки/отвори во обвивката на објектот е недоволно за обезбедување здрава клима во просториите за живеење и тоа поради:</p> <ul style="list-style-type: none"> - непријатна појава на чувство на „промаја” - сув воздух во просторијата во зимски период - непредвидливи струења на воздух во просторијата - опасност од градежни штети (влага и кондензација)
0373	<p>Fugendurchlasskoeffizient - коефициент на пропусливост низ фугите; важен</p>

	фактор за енергетската ефикасност на објектот
0374	Funktionalanalyse - анализа на функцијата
0375	Fußbodenheizung - подно греење

	G
0376	Garten - градина
0377	Gasanschluss – приклучок на гас
0378	Gasbetonsteine - блокови, цигли од гасбетон
0379	Gaskraftwerk – Гасна централа; Со согорување на земјениот гас се загрева водата до преоѓање во водена пара чиј притисок понатаму ги движи турбините и се произведува електрична енергија. Нискиот степен на дејство може да се надокнади со повратно користење на топлината од процесот по т.н. струја/топлина-спој. Секако, недостаток е употреба на фосилно гориво и висок степен на штетна емисија на гасови
0380	Gasspeicher - резервоар за гас
0381	Gaube (Gaube) – баџа (на покрив)
0382	Gebäude – објект, зграда
0383	Gebäudehülle – обвивка на објектот (надворешни ѕидови, прозорци, покрив)
0384	Gebäudeteil – дел на објектот, на пр.: покрив
0385	Gebäudetyp – тип на објектот
0386	Gebäudewert – вредност на објектот.; тоа е вредност на објектот, градбата без земање предвид на вредноста на земјиштето, парцелата
0387	Gebühren - давачки, такси
0388	Gebühren der Prüfindenieure - давачки, такси за работите извршени од контролниот инженер
0389	Gefälle – пад (на теренот)
0390	Gelände – терен, земјиште
0391	Geltungsbereich - област на важност
0392	Gemeinde – општина, како посебна одвоена единица, во рамки на град тие се појавуваат како Bezirk (кварт)
0393	Gemeinschaftsanlagen - заеднички простории, објекти
0394	Gentechnologie – генетска технологија
0395	Gehäuse – куќиште (на пример, на разводна табла)
0396	Geneigte Dächer - коси покриви
0397	Genehmigungsbehörde - органи кои издаваат дозволи
0398	Generalübernehmer – главен изведувач на работите

0399	Geothermie – геотермија; топлинската енергија складирана во внатрешноста на Земјата се користи како извор на енергија. На секои 100m длабочина температурата расте во просек за 3°C. Топлинските пумпи ја користат горноповршинската температура, а за геотермија се прават бушотини до длабоки слоеви (1000-2.500m) каде е складирана топлината или се користат топли термални води. На големи длабочини (преку 5.000m) може да се користи водена пара за директно производство на ел. енергија (Hot-Dry-Rock-Technik)
0400	Gerät – алат, направа
0401	Gerüst - скеле
0402	Gesamtnennwärmeleistung - вкупен номинален топлински учинок
0403	Gesamtenergiedurchlassgrad - вкупен степен на пропустливост на енергија
0404	geschlossene Bauweise - затворен начин на градба; Ова е израз од модерниот урбанизам за згуснати градежни форми. Познато од историјата и како климатски прилагодено градење (внатрешно ориентираните куќни форми без прозорци од надворешната страна), но и од социјално-религиозни мотиви (атриумски куќи во Египет и Месопотамија, Перистил во Грција, староиталијанска куќа, римски атриумски куќи и сл.)
0405	Geschoss - кат
0406	Geschossfläche - катна површина
0407	Geschoßflächenzahl GFZ - број т.е. коефициент на изградена катна површина во однос на површината на градежната парцела. Во овој број потпокрвјето учествува со 0,5. На пример, дозволено GFZ 2,5 значи дозволено градење на објект со приземје, кат и потпокрвје
0408	Gesetz - закон
0409	Gesetz zur Einsparung von Energie in Gebäuden - Закон за заштеда на енергија во објекти
0410	Gesetz zur Förderung der sparsamen Energieversorgung und Energienutzung - Закон за поддршка на штедливо снабдување и користење на енергија
0411	Gestein - карпа
0412	Gewächshaus – стакленик (во земјоделство)
0413	Gewässerbelastung – оптеретување на (природните) води со штетни материи
0414	Gewässerschutz – заштита на водите
0415	Gewerk – градежна работа; на пр.: земјени работи, бетонски работи, армирачки работи и сл.
0416	Gewinde - навој
0417	Gigawatt - еден гигават (гига = милијарда) означува 1.000 мегавати или 1 милион киловати или 1 милијарда вати
0418	Giebelwand - калкански ѕид
0419	Gipsputz – гипсан малтер за малтерисување

0420	Glasdächer - стаклени покриви
0421	Glaskonstruktion - стаклена конструкција
0422	Glasfaserwolle - волна од стаклени влакна (Glaswolle), произведена од старо стакло (до 70%) и врзивни средства; Група на топлинска спроводливост (WLG – Wärmeleitfähigkeit Gruppe) 045,040 и 0,35
	G
0423	Gletscher - глечер
0424	Globalstrahlung - глобално зрачење; Тоа е збир на директното и дифузното сончево зрачење. Зависи од аголот под кој зракот паѓа врз модулот. Метеоролошката служба дава податоци за интензитетот на зрачење за сите посебни географски региони
0425	Glühlampe – светилка (обична, со зажарено влакно); Постои веќе 100 години, од употребената енергија са. 95% се претвора во топлина, а само 5% во светлина
0426	Grenzbebauung – градење на граница (на парцелата); Се применува во т.н. затворен систем на градба
0427	Grenzwert – гранична вредност
0428	Grundbuch - Поседовен (имотен) лист – книга; Во секоја општина (во Германија) општинските судови ја водат оваа книга за парцели кои се во нивна надлежност. Во оваа книга се внесени следните информации за парцелите: сопственост, сопственост врз објектот/станот, хипотекарни обврски, правото за градење, оптоварувања на парцелата (стари оптоварувања) и сл. Значењето на оваа книга е што се евидентирани сите информации и движења на промени и секој може да верува во точноста и потполноста на податоците кои се внесени
0429	Grundbuchauszug - Извод од поседовен лист (од книгата)
0430	Grundflächenzahl GRZ - број/коэффициент на изградена основна површина на објектот во однос на површината на градежната парцела. За чисто станбени делови, коефициентот изнесува 0,2 (значи на градежната парцела може да се изгради најмногу 20% од нејзината површина. Ова е основен почетен елемент за проектантот, а изведената состојба за регистрира и потврдува овластен геометар. Ова претставува услов за добивање на употребна дозвола
0431	Grundstückseigentümer - сопственик на парцелата
0432	Grundstückgränze – граница на градежната парцела
0433	Grundriss – основа (цртеж на катови на објектот)
0434	Grundwasser – подземна вода
0435	Grundwasserspiegel – ниво на подземната вода
0436	Grundwasserverschmutzung – загадување на подземните води
0437	Gründung - фундаирање
0438	Grünes Geld - Зелени пари; Со овој израз се означуваат инвестициите за производство на енергија на база на обновливи енергии (на пр.: инвестиции во ветерници)

0439	Gutachten - вештачење
0440	Güte - квалитет
0441	Güteklasse - степен, класа на квалитетот
0442	Güteschutz – заштита на квалитетот (контрола дали производот одговара на норми и согласности/дозволи)

	H
0443	Halbleiter - полупроводник
0444	Handwerk - занаетчиство
0445	Harte Bedachungen - тврди покривни покривања; спречуваат пренос на пожар и се постојани во однос на топлинско зрачење од сонце (керамиди, бетонски керамиди, плех) за разлика од мекото покривање (на пр.: покривни прозорци)
0446	Hauptgebäude - главен објект
0447	Hausanschluß - кучни приклучоци (вода, ел. енергија, греење и сл.)
0448	Hausanschlussraum – просторија во која се сместени куќните приклучоци и нивни елементи, на пр.: водомер, електрична разводна табла и сл.; Често се нарекува и Hauswirtschaftsraum HWR – економска просторија, бидејќи тука може да се сместат и куќни апарати како на пр.: машина за перење алишта
0449	Hausform - форма на куќата
0450	Haussanierung – санирање на куќата
0451	Haustechnik – куќна техника (греен систем, вентилација итн.)
0452	Hausverwaltung - управување со објектот, во смисла на негово одржување; Тоа е специјализирана фирма која се грижи за превземање и вршење на сите работи потребни за употреба и одржување на објектот. Тука спаѓаат: осигурувањето на објектот, договори со фирми за техничко одржување, купување енергија, персонал за одржување (економ -домаќин) и сл. По налог на сопственикот, собира од корисниците пари (Wohngeld) потребни за одржување на објектот. Организира годишен собир на корисниците на објектот и изработува годишна пресметка на трошоците за одржување на објектот
0453	haustechnische Anlagen - куќна опрема, технички уреди
0454	Hebeanlage – пумпна станица, уред
0455	Heizöl – нафта за греење, нафта за домаќинство
0456	Heizung - греење
0457	Heizanlageverordnung – HeizAnIV - Правилник за грејна опрема (грејни објекти)
0458	Heizenergiebedarf - потребна грејна енергија; Тоа е енергијата која е потребна (додатно на

	соларните и внатрешните добивки) за одржување на една предвидена внатрешна температура во објектот
0459	Heizenergieverbrauch - потрошувачка на грејна енергија
0460	Heizgeräte - опрема за греење (апарати и уреди за греење)
0461	Heizgradtagszahl - топлински степен ден, сума на дневни разлики меѓу средната внатрешна температура и средната дневна температура во период на греење
0462	Heizkörper - грејно тело
0463	Heizkoepnernischen – ниша за грејни тела
0464	Heizkostenverordnung - Правилник за трошоци за греење; Според овој правилник во повеќе фамилијарни објекти 50-70% од трошоците за греење се сметаат според потрошувачката, а останатите според станбената корисна површина. Ова треба да овозможи штедлив однос кон енергијата
0465	Heizöl – мазут, нафта за греење – see brise, go ima ve 0455
0466	Heizkessel - греен котел, котел за греење
0467	Heizkraftwerk - топлана (централа за произведување топлина)
0468	Heizraum – просторија каде што е сместен грејниот уред
0469	Heizungsanlagen - уреди, системи, апарати за греење
0470	Heizwert - Грејна вредност; количина на топлина која се ослободува при потполно согорување и е мерлива како покачување на температурата. Тука не е земена предвид топлината која се ослободува при согорувањето во форма на гас т.е. водена пареа. Овој фактор се зема во предвид во т.н. Brennwert – вредност на согорувањето
0471	Heliostat - огледало кое се движи автоматски за да може постојано да ги фаќа сончевите зраци и ги насочува во одреден правец или површина
0472	Herstellernachweis für Baustoffe und Bauteile - Доказ од производителите на градежни материјали и градежни делови-елементи за нивните карактеристики
0473	Herstellungskosten - трошоци на изработка; За градежни објекти тоа е збир на сите трошоци до фаза на објект спремен за користење. Опфаќа: градежни трошоци, трошоци за приклучоци и надворешни објекти, хонорари за проектантите, давачки за градежни дозволи и сл. Трошоците се одбиваат од данокот
0474	Hinterlüftete Fassade - вентилирана фасада, како „сендвич ѕид“ со воздушен слој према надворешната фасадна облога
0475	HOAI – Honorar Ordnung für Architekten und Ingenieuren - HOAI – Правило за хонорари на архитекти и инженери; Иако насловот означува само хонорари, ова правило ги дефинира следните ситуации: - фази на проектот со точно дефинирани обврски на инвеститорот и проектантот и висината на хонорар за секоја одделна фаза

	<ul style="list-style-type: none"> - категоризација на објекти - начин/терк на договор со Инвеститорот - начин/терк за фактурирање на извршените проектантски услуги - табели за хонорари и тоа, за: архитекти, урбанисти, статичари, машински и геодетски инженери <p>Содржината на НОАI се обновува-новелира според новонастанати услови во градежниот сектор. Најнова категорија е одделот за регулирање правни обврски и хонорари на енергетските советници кои изработуваат енергетски пасоши за објектите. Ова правило има обврзувачко дејство за сите членови на Архитектонската и Градежната комора</p>
0476	Hochhaus - висококатница
0477	Hochspannungsnetz - високонапонска мрежа; Мрежата служи за распределба на електрична енергија на регионално ниво со потреби од 10-100 MW
0478	Hochwasser - поплава
0479	Holz – дрво (како материјал)
0480	Holzkonstruktion – дрвена конструкција
0481	Holzpellets - дрвени пелети; Служат како гориво, за грејни системи со пелети. Се добиваат со пресување на дрвени струготини и тоа без користење на врзивни средства, во цилиндрична форма со должина са. 30мм и до 10мм дебелина. Најчесто за тоа се користи отпадот од пиланите. Пелетите содржат уште макс. 8% вода и имаат поголема вредност на согорување од дрвото за огрев. Тежината на 1m ³ пелети е 650 kg, а согорливата вредност на 1 kg пелети одговара на ½ литар нафта за греење. Тие се лесни за складирање и можат автоматски да се транспортираат до местото за согорување
	H
0482	Holzwole - дрвена волна
0483	Holzschalung – опшивка со дрво, дрвени даски (на пр.: на покрив)
0484	Holzvergaser - претворање на дрвото во гас; При загревање на дрвени парчиња без присуство на кислород, се ослободува мешавина од метан, етан и јаглороденмоноксид, смеса која понатаму се употребува за согорување
0485	Holzverkleidung – обложување со дрво (на ѕидови, на фасада)
0486	Höhe, lichte Höhe - висина, светла висина
0487	Hohlraum - празен простор, шуплина

	I
0488	Immission - емисија, загадувања на околината, земјиштето, водата, растенијата и сл.; предизвикано од емисија на штетни материји; Единица мерка е концентрацијата на одредена штетна материја по квадратен метар површина или кубен метар на воздухот
0489	Immissionschutz - заштита од штетна емисија
0490	Immobilie – недвижност (градежен објект)
0491	Informationsrecht - Право на информирање
0492	Infrarotstrahlung - инфрацрвено зрачење
0493	Innentemperatur - внатрешна температура
0494	Innendämmung - внатрешно изолирање, термичко изолирање на надворешните ѕидови од нивната внатрешна страна; Најчесто е принудно решение кај објекти на кои не може или не се дозволени промени на фасадата, на пр.: кај заштитени културно-историски објекти
0495	Innenputz – внатрешен малтер
0496	Inselanlage - островски уред, систем; Тоа е уред кој во ниеден период не користи и не испорачува електрична енергија од мрежата, туку произведената ел. енергија ја меѓускладира во акумулатори и подоцна повторно ја користи. Посебно добро можат да се применат за изолирани објекти кои немаат приклучок на мрежата како што се фарми, осветлување на автопати и сл. Во принцип користат обновливи извори на енергија
0497	Instandhaltung - одржување на објектот во првобитната состојба; Опфаќа градежни зафати кои служат за одржување на состојбата на градежниот дел и опремата во првобитната состојба на објектот кога бил изграден (да се заменат истрошени делови, да се одржуваат остарени делови и сл.) Има превентивна намена со цел да не дојде до потреба од Instandsetzung (поправање на состојбата) под мотото: подобро да се одржува отколку да се поправа
0498	Instandsetzung - поправка на градежениот објект; Опфаќа градежни работи кои се потребни за да се поправат и отстранат настанати штети врз објектот и негово повторно враќање во полна функција
0499	Institut für Bautechnik - Институт за градежна техника
0500	IPCC - IPCC е кратенка за Intergovernmental Panel on Climate Change, Меѓудржавен совет за годишни извештаи за климатски промени
0501	ISO-Korb – градежен елемент кој се вградува на места/ позиции каде што е согледано дека ќе се појавуваат технички мостови; Со нивно вградување се постигнува термички прекин во конструкцијата и се минимизира термичкиот мост.

	Најкарактеристични случаи се балони, греди кои излегуваат од габаритот – системската граница, настрешници, кај сендвич ѕидови и сл.
0502	ISO – Norm - ISO – Стандарди; ги приготвува Меѓународната организација за стандарди

	J
0503	Jahres-Heizwärmebedarf - годишна потреба (на објектот) од топлинска енергија за загревање
0504	Jahresarbeitszahl - годишен број/коефициент на работа; Мерна единица која се применува при користење на грејни системи со топлински пумпи. Го дефинира односот помеѓу годишно произведената топлинска енергија и годишно потребната електрична енергија за нејзина работа се мери во kWh
0505	Jalousie - жалузина, прозорски капак
0506	Joule (J) – џул, меѓународна единица мерка за енергија (од 1978 ја замени старата мерка килокалорија (kcal), 1kJ=0,239kcal.

	K
0507	Kalk – вар
0508	Kalkmörtel – варов малтер
0509	Kalksandstein – цигла од песок и вар (произведена под притисок)
0510	Kaltdach – студен покрив; Се однесува на покривна конструкција каде што помеѓу изолацијата и покривната покривка има воздушен простор за вентилирање
0511	Kammer – комора, на пр.: Архитектонско-градежна комора
0512	Kellergeschoß - кат во подрум
0513	Kellerdecke – плоча над подрум
0514	Kellerlichtschacht – подрумски луксфер
0515	Kellerraum - подрумска просторија

0516	Kehrwert – реципрочна вредност
0517	Kennzahl – мерна единица, поим
0518	Kernenergie - атомска енергија
0519	Kernkraftwerk -атомска централа; Во процес на контролирано цепење на атомите, ослободената топлина се користи за загревање на водата до водена пара, а таа за движење на турбините. Предност е што во процесот нема ослободување на штетни гасови, но постои опасност од хаварија, како и нерешеното прашање со дефинитивно складирање на согорениот радиоактивен материјал
0520	KfW - KfW (Kreiditanstalt fuer Wiederaufbau) Финансиска институција од Германија која нуди финансиска поддршка на програми и проекти за стопанството, меѓудругото и за заштита на водите, воздухот и земјиштето, како и проекти поврзани со економичен однос кон енергијата. Тука спаѓаат следните програми: -ERP-Umwelt- und Energiesparprogramm- програма за природна околина и штедење енергија -KfW-Umweltprogramm- програма за природната околина -BMU-Programm zur Förderung von Demonstrationsvorhaben- програма за поддршка на показни проекти -Programm zur Förderung erneuerbarer Energien- програма за поддршка на обновливи енергии
0521	Haus KfW-60 - Куќа KfW-60; Овој поим произлегува од условите кои KfW ги побарува да бидат исполнети за добивање поволни кредити за градење. Клучни се следните две барања: - годишната потреба од примарна енергија Q_p не смее да ја пречекори вредност од 60kWh по m ² /a (корисна површина AN според EnEV) - специфичните трансмисиони топлински губитоци HT мора да бидат за мин. 30% помали од вредностите дадени во EnEV (Табела 1, Прилог 1) Овие барања може да се исполнат со зголемување на топлинската изолацијата и без употреба на посебен вентилационен систем со повратно користење на топлината
0522	Haus KfW-40 -Куќа KfW-40. Уште подобри кредитни услови добиваат од KfW инвеститори кои градат објекти со следниве карактеристики: -годишната потреба од примарна енергија Q_p не смее да ја пречекори вредноста од 40kWh по m ² /a (корисна површина AN според EnEV) - специфичните трансмисиони топлински губитоци HT мора да бидат за мин. 45% помали од вредностите дадени во EnEV (Табела 1, Прилог 1) Овие заострени услови, бараат покрај понатамошното зголемување на изолацијата и дополнителен систем за вентилација (одвод/довод на воздух) со повратно користење на топлината на воздухот
0523	Kies – чакал
0524	Kippstellung (der Fenster) – прозорец отворен на горната страна (по хоризонтала); Пример за погрешно вентилирање
0525	Kleinwasserkraftwerk -мали хидроцентрали; Нивната моќност е помала, горна граница е 10 MW. Благодарейќи на модерните сериски турбини, малите хидро централи се

	економски исплатливи и не се штетни за животната околина
0526	Klimaanlagen - клима уреди
0527	Klimadaten – климатски податоци
0528	Klimaeinfluss – климатски влијанија
0529	Klimagerechtes Bauen -градење со почитување на климатските услови; Енергетски ефикасно градење во хармонија со околните услови и карактеристики во однос на ветер, температура и сл.
0530	Klimaveraenderung, Klimawandel -климатски промени, промени на климата; Под овој поим се подразбира долгорочно менување на климата, на пр.: покачување на средните температурни вредности, промени на просечните количини на врнежи и сл. Од почетокот на т.н. индустријализација пред 200 години, денешната средна вредност на температурата е покачена за 0,6 степени. Пратечки последици на ова се појавите на топење на глечерите, подигање на нивото на морињата, екстремни врнежи и сл. Од 1988 климатските промени се бележат во годишни извештаи на IPCC (Intergovernmental Panel on Climate Change)
0531	Klimazone – климатска зона
0532	Kläranlage - пречистителна станица, објект за пречистување на отпадни води
0533	Klebbier – лепак
0534	Klebband – леплива трака, трака за лепење
0535	Klimarahmenkonvention – Климатска рамковна конвенција; Конвенција за заштита на климата, 1992 потпишана во Рио, во 1997 г. прерасна во т.н. Кјото-протокол. Индустриските земји превземаат обврски за редуцирање на емисијата на штетни материи
0536	Klinker – фасадна цигла, како надворешна облога во т.н. сендвич надворешни сидови
0537	Kohle - јаглен
0538	Kohlendioxid – јаглендвооксид (CO ₂); Во категорија на заштита на климата влегува како главен причинител на ефектот „стаклена градина“
0539	Kohlenmonoxid – јагленмоноксид (CO)
0540	Kohlenstoff – јагленород
0541	Kombigerät – комбиниран уред: Уред кој се поставува на сид и истовремено служи за греење и за припрема на санитарна топла вода. Работи како проточен систем
0542	Kompaktheit - компактност; Степенот на компактност на објектот има значајна улога за специфичните трансмисиони топлински загуби на објектот. Компактноста се изразува како однос на површина на обвивката во однос на загреваниот

	<p>волумен на објектот. При ова, обвивната површина A го обвива греениот простор на објектот на неговите надворешни граници т.е. границите на системот. Волуменот V_e ја дава големината на греената зона пак според надворешните димензии на објектот.</p> <p>Така дефинираниот степен на компактност се изразува во „квадратен метар на кубен метар“ (m^2/m^3). Оваа вредност се движи од $A/V_e = 1,0 m^2/m^3$ за едносемејни куќи, $0,6 m^2/m^3$ за низови и повеќесемејни куќи и дури до $0,2 m^2/m^3$ за многу големи административни или станбени комплекси.</p> <p>Друга можност за јасно одредување на компактоста на објектот е факторот на соодносот помеѓу обвивната површина A кон греената површина A_{EB}. Оваа единица е без димензија, се изразува како фактор. Со него се изразува колку квадратни метри обвивна површина се однесува на еден метар греена станбена/корисна површина. Од овој податок е веднаш видно дека потребна енергија по квадратен метар греена површина расте доколку доколку објектот не е компактен. Ова е еден важен податок за проектантите уште во почетните фази на изработка на проектот, бидејќи влијае на мерките и цената на мерките кои треба да се превземат заради оптимална енергетска ефикасност на објектот. Во крајна линија влијае и врз обврските на проектантот и кон Инвеститорот (приватно право) и кон обврските кон важечкиот Правилник и важечките градежни закони (јавно право)</p>
0543	Konzessionsverträge - договори за концесија
0544	Konterlatte – летви на покрив врз кои лежат Dachlatte
0545	<p>Konvektion</p> <ul style="list-style-type: none"> – конвекција; Означува пренос на топлинска енергија поврзано со струењето на еден медиум. Може да биде принудна конвекција (струење предизвикано со дополнителни уреди, пумпи и сл.) и слободна конвекција, која претставува пренос на топлина преку струење поради разлики во густината (густината на течностите и гасовите) зависи од нивната температура, топлиот воздух опкружен со ладен воздух се движи нагоре
0546	<p>Kompakte Bauweise</p> <p>-компактна градба (во архитектонска смисла); се означува и со факторот A/V. Степенот на компактност на објектот има значајна улога во однос на специфичните трансмисиони топлински загуби на објектот</p>
0547	<p>Kopplungsprinzip</p> <ul style="list-style-type: none"> – топлинска заштита во рамки на работи за санација на објектот; Претставува и поим за спој кај системите за истовремено производство на електрична и топлинска енергија (Kraft-Wärme-Kopplung)
0548	Korkbelag - облога од плута
0549	Korkdaemmplatten – изолациони плочи од плута
0550	Korrosionsschutz – заштита од корозија (може и Rostschutz)
0551	<p>Kostenermittlung nach DIN 276</p> <ul style="list-style-type: none"> – висина на чинење на објектот според DIN 276; Рана фаза на пресметка на трошоците за градба која проектантот е должен да ја направи. Важна основа за понатамошните фази на прегледи на трошоците, споредба со крајните/реализираните трошоци. Според него се носат одлуки во фазата на проектирање и изведба на објектот
0552	Kraftstoff – погонско гориво

0553	Kraft-Wärme-Kopplung – когенерација; Енергетско-греен спој (на пр.: спој на производство ел. енергија и загреана вода) каде се користи и топлината како споредна добивка од процесот на производство на електрична енергија
0554	Kraftwerk - енергана, електрана, централа
0555	Kragbalken – конзолна греда
0556	Kragplatten - конзолни плочи
0557	Kreislauf – кружно течење, кружен тек
0558	Kühlung – ладење (airconditioning)
0559	Kunststofffenster - прозорец со пластични профили
0560	Kunstharpuzt - синтетички малтер
0561	Kupfer – бакар
0562	Kupferrohr – бакарна цевка
0563	k-Wert – к-вредност, коефициент на пренесување на топлината, во поново време е заменет со U-wert; Означува колку топлинска енергија поминува на 1m ² од градежен дел (на пр. надворешен ѕид) при температурна разлика од 1К степен келвинов (= 1С) помеѓу надворешната и внатрешната страна. Колку е помала вредноста на коефициентот, толку е подобра термичката изолација
0564	Kyoto – Protokoll - Кјото-Протокол; Потпишан е 1997 при Третата конференција на конвенцијата за клима. Со овој протокол индустриските земји се обврзуваат, со различни механизми, во периодот од 2008-2012 година да ја намалат емисијата на штетни стакленички гасови за мин. 5%, мерено во однос на нивото од 1990 год. Услов за стапување на сила на овој протокол беше да биде ратификуван од најмалку 55 земји кои учествуваат со најмалку 55% во CO ₂ емисијата, на ниво од 1990 година. Протоколот стапи во сила во 2004 со приклучувањето на Русија

	L
0565	Labor - лабораторија
0566	Lageplan - ситуација (поставеност на објектот на парцелата, ориентација и сл.); Важен податок при пресметки на потребната енергија за греење на објектот
0567	Lambda-Wert [Lambda] - Ламбда вредност; Коефициент на топлинска проводливост (λ) се однесува на сув градежен материјал. Колку е вредноста помала, толку е подобра термичката изолација. Локално, многу зависи дали градежниот материјал е сув или прима влага, бидејќи влагата добро ја спроведува топлината

0568	Landschaft – пејзаж, природа
0569	Lärm – бучава (Lärmschutz – заштита од бучава)
0570	Lärmschutz – заштита од бучава
0571	Last - товар
0572	Lastabtrag - пренос на товари
0573	Laubengang - надворешен ходник, arkada; се користи како начин за намалување на комуникации во објектот и природно осветлување/вентилирање
0574	Lebenszyklus einer Immobilie – животен циклус на недвижноста, објектот; Во ова се опфатени 6 фази: план за инвестиција, проект, реализација и градба, пуштање во употреба, употреба и отстранување/рушење
0575	Leibung - шпалета, фаша (на прозор или врата), странични ѕидни површини кај отвори во ѕидовите
0576	Leichbauwände – лесни ѕидови (обично за монтажни објекти, најчесто дрвена конструкција)
0577	Leistungsverzeichnis – предмер; Детално се наведени сите поединечни градежни позиции кои треба да се изведат. Покрај описот на позициите и количините, се наведува и квалитетот на применетиот материјал. Важен дел на проектот потребен за прибирање понуди т.е. тендер
0578	Leerlaufverluste – губитоци при празна работа т.е. кога апаратот фактички не работи, на пр.: Stand-by
0579	Legionellen - Легионели; Тоа се бактерии кои ја предизвикуваат т.н. легионерска болест. Се размножуваат во топла вода која не се движи, на пр.: во цевките на разводната мрежа за топла санитарна вода. Се појавува како голем проблем во топоводените системи на спортски објекти и хотели, но и во едносемејни куќи. Решенија се бараат со периодично „превривање“ на водата во бојлерот или уште подобро со греење на толку вода колку што во моментот е потребна (Frischwassermodul)
0580	Lehmbau – градба од глина
0581	Leichtziegel - лесни цигли; служат за топлинска изолација и олеснување на работата, со тежина од макс.1,4 kg/dm. Во оваа група спаѓаат порозни цигли и цигли со голем број шуплини
0582	Leistungszahl - коефициент на дејство; Тоа е однос помеѓу корисната топлина и влезната енергија потребна за нејзино добивање. Се изразува во киловати (kW)
0583	Leitungsnetz - разводна мрежа
0584	Leitfähigkeit - проводливост
0585	Leuchstofflampen – светилки наполнети со светлечки гас т.н. неонки

0586	Liebhaberobjekt – објект со исклучително добра позиција, парцела, градба и куќна опрема и материјали
0587	Lizenz - лиценца
0588	Lochziegel - цигли со отвори/шуплини (блокови) за редуцирање на тежината и за подобра топлинска изолација. Застапеноста на шуплините е од 15-45%, со помала застапеност се полните цигли (Vollziegel), а со поголема застапеност се шуплите цигли (Hohlziegel)
0589	Loggien - логии
0590	Luft - воздух
0591	Luftbelastung – оптоварување на воздухот (со штетни материји)
0592	Luftaustausch – измена на воздухот
0593	Luft/Luft-Waermepumpe – топлинска пумпа воздух/воздух; повратно користење на топлината на воздухот што се испушта за загревање на воздухот кој се внесува во просторијата
0594	Luftdichtigkeit - непропусливост на воздух, заптување; Посебен важен фактор при топлински губитоци поради излегување на воздухот низ пропустливи спојни фуги кај прозорци и надворешни врати, конструктивни фуги на надворешните ѕидови, фуги кај кутиите за ролетни и сл.
0595	Luftfeuchtigkeit – влажност на воздухот; Тоа е влажност во форма на водена пареа која се наоѓа во воздухот. Колку е поголема температурата на воздухот, толку е поголема неговата способност да прима влажна маса. Во простории за живеење влажноста на воздухот треба да биде од 40-60 %. Преголема влажност на воздухот може да предизвика градежни штети преку кондензација на ѕидовите, пропратено и со лоши здравствени ефекти за станарите. Најдобро се регулира со ефикасно проветрување
0596	Lüftung - проветрување, вентилирање; kontrollierte Lüftung – контролирано проветрување
0597	Lüftungsanlagen - уреди, апарати, системи за проветрување
0598	Lüftungswärmeverlust - топлински губитоци од проветрување; Настануваат кога греените простории губат топлина преку фуги, отвори и сл. кои водат надвор од објектот, како и потребните пропишани промени на воздухот.
0599	Lüftungswärmebedarf - топлински потреби за проветрување, потребната топлина која треба да ја покрие загубата од вентилирање
0600	Luftwechsel - промена на воздухот (во просторијата); Се дефинира со х -пати на час, значи промена 8 значи дека воздушниот волумен во просторијата се менува/разменува 8 пати во тек на 1 час

	M
0602	Mängel – недостатоци
0603	Magerbeton – посен бетон
0604	Magnetventil – електромагнетен вентил
0605	Maisonnette - мезонет стан, стан на нивоа; Стан во кој просториите се распоредени на две нивоа со внатрешна вертикална врска – скалила
0606	Massivbauweise - масивна градба (конструкција)
0607	Massivhaus - масивна куќа, градена на лице место (за разлика од монтажна куќа)
0608	Markise - маркиза
0609	Marktanreizprogramm - програм за стимулирање на пазарот; Таков е на пример програмот на германското Министерство за екологија за поддршка на примена на обновливите енергии. Поддржани се сончеви колектори (соларна термија), уреди за биомаса и фотоволтаици. Државата доплаќа 110 € за m ² вградена површина на колектори за вкупна површина до 200m ² . За површини преку 200 m ² државата плаќа по 60 еур за m ² . За греење на базени се даваат 80% од наведените средства. При вградување на уреди на биомаса, за вградување на уреди со пелети се даваат мин. 1000 € по уред. За вотоволтажни уреди се дава паушал од 3000 €. За спроведување на програмот задолжена е BAFA
0610	Materialprüfungslabor - лабораторија за испитување на материјали
0611	Mängel - недостатоци - (Baumängel – градежни недостатоци)
0612	Matte – мрежа (на пр.: за армирање)
0613	Mauer – ѕид
0614	Mauerkrone - горниот хоризонтален завршеток на ѕидот (на пример во покрив)
0615	Mauerwerk - ѕидарија, ѕид од цигли
0616	Mauerwerksverband - ѕидарска врска, спој
0617	Megawatt - еден мегават (мега = милион) означува 1.000 киловат или 1 милион вати
0618	Mehrfamilienhaus - повеќесемејна куќа, зграда
0619	Meeresspiegel – морско ниво
0620	Meeresenergie -енергија на морето; Тука спаѓа користење на енергијата на морски струења, топлата површинска вода, разликата во содржина на сол, бранови и сл. Технички е можно користење, но во главно сеуште е во експериментална фаза
0621	Menge – количина
0622	Messpunkt - мерна точка
0623	Miete – закупнина, станарина

0624	Mieter - закупец (на стан)
0625	Mietvertrag - договор за изнајмување (на стан)
0626	Mindestwärmeschutz – (DIN 4108) -минимална топлинска заштита (норми опфатени со DIN 4108). Многу важен инструмент при проектирањето и ограничувачки фактор кој е секако опфатен и со EnEV- Правилникот за штедење енергија
0627	Mischbatterie – батерија за мешање топла со ладна вода
0628	Mikrowellegeraet – микропечка
0629	Mineralöl - минерално масло, нафта
0630	Mineralwolle – минерална волна
0631	Mischventil – мешачки вентил
0632	Modernisierungsmaßnahmen - зафати за модернизација
0633	Mörtel - малтер
0634	Mörtelbett – малтерска подлога, слој којшто се нанесува при зидање на првиот ред цигли
0635	Müllverbrennungsanlage (MVA) -објект-уред за согорување на смет; При овој процес се произведува ел. енергија или /и топлина
0636	Mutterboden – хумус

	N
0637	Nachbarrecht - Права на соседот; Ги опфаќа правата на соседната парцела на новоизградениот објект кои не смеат да се загрозат со новоградбата. Детално се наведени сите случаи, дури и случај при посадување на дрва на границата на парцелата
0638	Nachbehandlung – дополнителна обработка
0639	Nacherwärmung – догревање (на пр.: на воздухот поминат низ системот за повратно добивање топлина)
0640	Nachhaltigkeit - одржливост; Овој поим доаѓа од шумско стопанство и означува економично и одговорно користење на постоечките ресурси, така да тие може повторно да израснат во количини доволни за следните генерации
0641	Nachhaltiges Bauen - одржливо градење; Ова значи минимизирање на трошоците на енергија и

	ресурси во целиот животен циклус на еден објект, од проектирање, изведба, користење, санирање, па се до рушење/отстранување и сето тоа со што е можно помало негативно влијание врз животната средина
0642	Nachtabsenkung - ноќно намалување на температурата; Во точно одредено време (кога нема луѓе во објектот или кога луѓето спијат) температурата регулирано се намалува заради заштеда на енергија. Според степенот, можни се заштеди и до 20%
0643	Nachweis – доказ, потврда
0644	Naturschutz – заштита на природата
0645	Naturschutzgebiet – област со заштитена природа
0646	Nawaros - <i>Nawaros</i> е Тоа е кратенка за "nachwachsende Rohstoffe"- сировини кои повторно растат, се обновуваат
0647	Nennleistung - номинална вредност; Тоа е највисоко дејствување, работа на некој енергетски уред без разлика на сигурноста и животниот век или евентуални оштетувања при вакво мерење
0648	Neigung - косина, закосеност (на покрив)
0649	Neubau - новogradба
0650	Neubaugebiet – новоизградена населба, област
0651	Nennwärmeleistung - номинална топлинска вредност
0652	Niederschlag – врнежи
0653	Niedrigenergiehaus - нискоенергетска куќа; За овој поим нема дефинирани вредности. До 2002 година во Германија важеше Правилникот WsVO 1995, а имаше и даночни олеснувања како и поволни кредити за градење на објекти, кои за мин. 25% се подобри од барањата поставени во WsVO. Тие објекти беа карактеризирани како „нискоенергетски“ куќи. Со воведувањето на новиот Правилник EnEV во 2002 година, условите од претходниот WsVO беа драстично заострени, такашто сите објекти градени според него веќе беа нискоенергетски куќи. Според новиот EnEV - Правилник 2002 ова се куќи кои за греење трошат најмногу 70kW/h енергија по квадратен метар годишно Постои и една RAL-ознака за нискоенергетска куќа која се издава за објекти кои ги надминуваат барањата на EnEV, а оваа норма ориентационо одговара на KfW-60 куќа
0654	Niedertemperatur-Heizflächen - грејни површини со ниска температура, под 55°C, на пр.: радијатори со големи површини, подно или ѕидно греење и сл; Идеални се во комбинација со Brennwert-котел
0655	Niedertemperaturwärmeerzeuger - нискотемпературни производители на топлина, апарати каде медиумот-носител на топлина има најмногу 55°C
0656	Niedertemperaturheizsystem - нискотемпературен систем за греење; Тоа е систем на греење каде температурата е под 55% , со што се намалуваат губитоците и може да се

	користи кондензација (brennwert-efekt)
0657	Normen - норми, правила
0658	Nordpfeil – стрелка север; знак со кој се означува правецот север и во проектот ја одредува поставеноста на објектот кон страните на светот
0659	Nullenergiehaus - нула-енергетска куќа; во овој случај се работи за пасивна куќа која комплетно ги покрива потребите без екстерна топлина за греење; Стандардот за топлинска изолација одговара на стандардот за пасивна куќа. Дополнителната топлина за греење, која е потребна во зимските месеци мора да се добие во летните месеци и да се складира во топлински резервоари за користење во зимските месеци. Тоа значи многу големи темичко-соларни површини и топлински резервоари од са. 12-70m ³ за едносемејни куќи. Потрошената помошна енергија (ел. енергија) за работа на вентилацискиот и соларниот систем не се зема предвид бидејќи најчесто се покрива со фотоволтажни елементи Постои и енергетски независна куќа : овој тип куќа одговара на нормите за нула-енергетска-куќа, со тоа што вкупните потреби од ел. енергија на куќата се покриваат со фотоволтжен систем, а добиената ел. енергија се складира во големи батерии во самиот објект
0660	Nutzenergie – корисна енергија; енергија која по последната промена е на располагање на потрошувачите/апаратите, на пр.: собна температура, движење на возилото, дејството на правосмукалката и сл. Поради високиот степен на промена на енергијата и губитоците за спроведување, ова претставува са. 1/3 од реално потребната примарна енергија. Бидејќи се јавуваат и губитоци во разводот, корисната енергија е помала и од купената крајна енергија (која влегува во објектот)
0661	Nut und Feder – перо и жлеб, нутифедер, спој со жлеб
0662	Nutzungsgrad – степен на искористеност; однос помеѓу добиена и применета (донесената) енергија во одредено време (на пр.: 1 година)
0663	Nutzungsgrad eines Wärmeerzeugers - степен на полезно дејство на уред за произведување на топлина; Означува колку од влезната енергија се претвора во топлинска енергија. Тоа го означува остатокот после одбивање на губитоците кои настануваат во уредот при производство на топлина. Ова е значаен податок за оценување на ефикасноста и квалитетот на уредот
0664	Nutzerverhältniss - однесување на корисникот; Оваа категорија не може да влезе во пресметковната метода за потребна грејна енергија, а ја означува важноста на однесувањето на корисникот на станот. Колку е објектот во градежно-физичка смисла подобар, толку е овој фактор поважен. На пример, доколку во објект со контролирано проветрување, корисникот на станот отвори прозорец на подолго време, се нарушуваат сите параметри на крајниот резултат за потребите од енергија
0665	Nutzfläche - корисна површина

0666	Nutzungsänderung - промена на намената (на простории, објект) – на пр.: од стан во ресторан
0667	Nutzungsdauer – времетраење на користењето
0668	Nutzwärme - корисна топлина

	O
0669	Oberflächentemperatur -температура на надворешната површина.(на пр.: ѕидови, подови, плафон и сл.) Оптимален случај е кога температурата на надворешните површини кои се во просторијата е иста со температурата на воздухот во просторијата
0670	Oberflächenwasser – површинска вода
0671	Obergeschoß – кат, катови помеѓу приземје и потпокривје
0672	Oberlicht – натсветло
0673	Öffentlichkeitsbeteiligung -учество на јавноста, Öffentlichkeitsarbeit – работа со јавноста; Во случајов се работи за информирање на јавноста и поттикнување на акции и дејствија, на пр.: за штедење енергија или за употреба на сончевата енергија, или за чување на човековата околина и сл.
0674	Öl - масло, нафта (Erdöl = нафта)
0675	Öltank – резервоар за нафта
0676	Ökologie – екологија
0677	Ökohaus - еколошка куќа; Куќата е изградена од материјали кои не се штетни за околината и троши малку енергија. Пример за ваква куќа е нискоенергетската куќа
0678	Ökologisches Bauen - еколошка градба; Вградените елементи се со природно потекло, за нивното производство е потрошена малку енергија, а по нивната употреба т.е. отстранување, пожелно е нивно биолошко разградување и враќање во природниот кружен тек
0679	Ökosystem – екосистем, еколошки систем
0680	Ökosteuer - еко-данок; Во Германија е воведен во 1998 г. со цел да се оданочи и со тоа поскапи трошењето на енергија на штета на природата и природната околина, и на тој начин да се даде стимул за штедливо и ефикасно трошење на енергијата. Истовремено со специјални даночни олеснувања се прави атрактивно преминување кон користење други енергии, така на пр.: со парите од овој данок се поддржува користење на обновливи енергии

0681	Offshore-Anlage – - off shore уреди, на пр.: ветерници поставени во море
0682	Ökostrom- Labels – етикета за екоелектрична енергија, печат за ел. енергија произведена од обновливи енергии
0683	Ortbeton - бетон кој се прави, вградува на самото градежно место; Тоа е бетон кој се обработува на самото место на објект, на пр.: при вградување во темели, плоча и сл. Во ова не спаѓаат елементи од бетон кои се префабрикувани и како такви се вградуваат во објектот
0684	Ortgang - дел на покривната покривка на местото на завршетокот на калканскиот ѕид; За оваа позиција постојат и соодветно изработени ќерамиди
0685	Ozon -озон (O ₃); Тоа е нестабилен молекул на база на кислородни атоми и претставува силно оксидирачко средство. На собна температура и нормален притисок е во форма на гас, отровен за луѓето
0686	Ozonloch - озонска дупка; Од крајот на 1970 забележано е намалување на озонскиот слој околу земјините полови. Од населени области, оваа појава опфаќа добар дел од Австралија. Озонскиот слој се наоѓа на 12-20km висина и апсорбира еден дел од сончевото (штетно) ултравиолетово зрачење. За разградување на озонскиот слој како одговорен се посочува и FCKW

	P
0687	Pappe – хартија во градежништво
0688	Passivhaus - пасивна куќа; во смисла на потрошувачка на енергија – макс. 15Kwh/m ² годишно, а без дополнителен систем за греење. Ова е понатамошен развој на нискоенергетската куќа. Предуслов се висококвалитетна термоизолација и куќна техника. Опфаќа користење на топлина од сончевото зрачење, топлината од луѓето во објектот, топлината од работата на апаратите, во домаќинството и сл. Тоа значи пријатна температура во просториите без примена на конвенционален систем за греење. Годишната грејна потреба од макс. 15kW/h по квадратен метар значи енергија од 1,5 литри нафта по квадрат годишно, или 3kg дрвени пелети, што значи са. 6 пати помалку од потребата на нискоенергетска куќа. Една пасивна куќа треба да биде толку добро изолирана за да може топлинската енергија потребна во неколкуте зимски месеци да се задоволи само преку системот за вентилација. Со тоа отпаѓа потребата од конвенционален зелен систем, со што се компензираат зголемените трошоци за подобра изолација и механичко вентилирање. Изградбата на пасивни куќи е исто така поддржана со давање на поволни кредити од KfW, а бараните вредности одговараат ориентационо на барањата

	<p>на KfW 40.</p> <ul style="list-style-type: none"> - годишната потреба од примарна енергија Q_p не смее да ја пречекори вредноста од 15kWh по m^2 (корисна површина AN според EnEV) - годишната енергија потребна за греење не смее да ја пречекори вредноста од 40kWh по m^2 (корисна површина AN според EnEV) - Q_p и q_h треба да се докажат според „Пакет за проектирање на пасивна куќа“ (PHPP) или доказ по основ на DIN EN 832. <p>Овие барања во пракса значат високи стандарди за топлинска изолација и системи за вентилација со повратно користење на топлината. Во повеќе случаи пасивната куќа од економска страна е подобра од KfW40</p>
0689	Passive Solar-Energiegewinne - пасивни соларни добивки
0690	Passive Sonnenenergienutzung – пасивно користење на сончевата енергија; Без примена на дополнителни технички уреди, на пр.: само преку прозорци или зимски градини
0691	Pellet - пелет; Тоа е мала топчеста или цилиндрична форма на пресуван материјал без врзивни средства. Најчесто се зборува за дрвени пелети (произведени од дрвени струготини- остаток во дрвната индустрија), но има и пелети од остатоци во мелничката индустрија, од прехранбената индустрија и сл. Има обиди и за производство на пелети од радиоактивен материјал
0692	Perimeterdämmung - заштитна изолација на подрумски надворешни ѕидови
0693	Photovoltaik (PV) – фотоволтажни ќелии; користење сончева енергија за добивање електрична енергија преку сончеви ќелии, при што се добива еднонасочна ел. енергија
0694	Planungsgesetz - Закон за проектирање
0695	Planungsverbände - Здруженија за проектирање
0696	Plus-energiehaus -плус-енергетска-куќа; Овој тип куќа исто така одговара на стандардот на нула-енергетска-куќа, со тоа што фотоволтажниот систем произведува поголема количина на ел. енергија отколку што на објектот му е потребно во тек на годината па остатокот го продава
0697	Pfeiler – пилар, столб
0698	Pfette - подрожница, носива греда од покривната конструкција
0699	Polyurethan-Hartschaum PUR - полиуретан, (за подна изолација, ладни комори и сл.)
0700	Polystyrol- Hartschaum Extrudierte XPS – екструдирани полистирол; за изолација при влага, поголемо оптеретување од земјен притисок и сл.
0701	Polystyrol-Partikelschaum EPS – полистирол; за покривна изолација, звучна изолација од чекори
0702	PPP – PublicPrivatePartnership -приватно-јавно партнерство; Во пракса многу често погрешно се меша со поимот концесија. Посебно важен инструмент за проектантите, кои ангажирани од „Приват“ одлучувачки влијаат врз реализација на вакви проекти. Успешноста на проектот ќе зависи во колкава мерка проектантот ги согледал трошоците за

	градење на објектот, а особено во колкава мера ги контролирал предвидените трошоци за тековно користење на објектот (на пример за греење) и трошоците за одржување на објектот во предвидената временска рамка
0703	<p>Primärenergie</p> <p>-примарна, почетна енергија која се испорачува без претходна обработка, на пр.: фосилните енергенси пред преработка, транспорт и сл.</p> <p>- потребна примарна енергија: за изразување на потребната примарна енергија се прави збир на крајната и помошната енергија, но пред тоа поединечно се вреднува потребниот енергенс. Со тоа примарната енергија зависи од применетите енергенси (фосилни или обновливи) или применетата ел. енергија, а и од нивните специфични фактори на примарна енергија. За „несреќа“ во овие специфични фактори влегуваат две напочно различни големини: од една страна тоа се губитоците за самото производство на енергенсот (транспорт или енергија потребна во централи за производство на ел. енергијата), а од друга страна од емисијата на CO₂ која се должи на самото согорување на енергенсот. Кај фосилните енергенси факторот на примарна енергија е секогаш > 1 (за ел. енергија е 3), а кај обновливи енергии е секогаш < 1. Во пракса значи на пример дека објект грееен на пелети има ниска потреба од примарна енергија, пониска од реалните потреби од енергија и трошоци за греење. На корисниците на објектот, кои немаат познавање од оваа материја, ова треба добро да им се објасни. Иако името и мерната единица за потребната примарна енергија (kWh) малку заведува, тука помалку се работи за количина на енергија, а повеќе за вредност која означува колкава дополнителна емисија на CO₂ предизвикува објектот</p>
704	<p>Primärenergiefaktor</p> <p>- фактор на примарна енергија; тој е без димензија, се движи од 0 до 3; Ја означува „работата“ која е потребна да се изврши за да се добие крајната енергија (ископ, бушење, транспорт, преработка, лагерување) т.е. енергијата која се троши за вршење на овие „работи“. Значи се дефинира и соодносот на потребната примарна енергија која се црпи од природата за да се даде одредена количина на крајна корисна енергија.</p> <p>Тоа би значело дека за произведување 1 единица ел. енергија треба 3 единици примарна енергија според денешниот начин на производство во термоцентрали на јаглен. За обновливи енергии овој фактор е 0, бидејќи не се употребува т.е. троши примарна енергија</p>
705	<p>Projektmanagement</p> <p>- управување (менаџирање) на проект; Комплексноста на градежниот процес бара такво познавање на материјата која често ги надминува можностите на инвеститорот и на учесниците во градбата. Се отвараат прашања за најавени покачувања на трошоците, примедби на работите извршени од претходниот подизведувач, примедби кон барањата на градителот, влијание на решенијата на инженерот за контрола или на подрачните и други служби, зголемени трошоци во тек на градба, проблеми со роковите како резултат на недоволна координација и сл. Тука доаѓаат и пресметките на површините, условите за издавање, сопственичките права и сл. Грешките може да бидат со големи правни последици или со последици кон барањата на градителот. Ова може да се избегне само со стручно и сериозно водење – менаџирање на проектот од екипа на технички и правни лица</p>
706	Prüfbericht - Извештај од извршена контрола
707	Prüfbescheinigung - Потврда за извршена контрола

708	Prüfingenieure - Инженер за контрола
709	Prüfpflicht - Обврска за контрола; Тоа е обврска на производителот да изврши контрола на квалитетот на својот производ како и обврска во случаи опфатени со важечката законска регулатива
710	Prüfstellen - контролни места, органи
711	Prüfvermerk - Забелешки по контрола
712	Prüfzeichen - Ознаки според извршената контролата
713	Pultdach – едноводен кос покрив, наједноставна форма на покрив; Покривната површина најчесто е поставена кон страната со ветер, дожд и снег

	Q
714	Qualitätskontrolle – контрола на квалитетот
715	Quecksilber – жива
716	Querlüftung - попречно ветрење, проветрување; Тука најчесто се мисли на брзо и ефикасно проветрување преку прозорци поставени на различни страни во просторијата т.е. станот
717	Querschnitt – напречен пресек

	R
718	Rahmen – рамки, на пример: прозорски рамки
719	RAL - RAL (Reichs-Ausschuss für Lieferbedingungen) потекнува од времето на Вајмарската Република, формирана 1925 год. Заеднички Совет на приватните стопанственици и Владата со задача да ги обедини прецизните технички услови за испорака на производите на ниво на стандард. Иако името RAL е задржано и до сега, овие обврски денес ги извршува германскиот Институт за контрола на квалитетот

720	Rankgitter – решеткаст држач; Изработен најчесто од метал во форма на мрежа и служи за помош- прикачување на растенијата. Поставена на фасадата на објектот служи за зазеленување на фасадата. Како посебни самостојни елементи се применуваат во дворови како натстрешници за возила или за оградување на просторот со контејнери за смет
721	Rapsöl – масло добиено од растението Brassica napus L. i/ili Brassica rapa L (вид на репа, маслодајна репка); Rapsöl често се сретнува и под името Rüböl, Rübсенöl, Kolzaöl или Kohlsaatoil. Покрај примена во прехранбената индустрија, се користи за добивање биодизел. Од 3 тони рапс се добива 1 тон рапс-масло (со пресување), со грејна вредност(Heizwert) од 10.000 kWh t.e. 1.000 литри нафта за греење или 1.125 литри супер-бензин
722	Rauch - чад (од оган, од согорување)
723	Rauchgastemperatur - температура на чадот
724	Raumplanung – просторно планирање (во урбанизам)
725	Raumtemperatur - температура на просторија
726	Raumtemperatur und Wohnbehagen - собна температура и комфорност; Во идеален случај површинските температури на градежните делови кои ја формираат просторијата треба да бидат исти со собната температура на воздухот. При тоа температурната разлика на посебните површини не треба да биде поголема од 2-3°C
727	Raumtemperaturregelung - регулирање на собна температура
728	Recycling - рециклирање; Процес во кој од отпадни материјали се добиваат сировини за повторно користење, на пр.: производство на хартија од веќе употребена хартија
729	Regenwasser – дождовница; дождовна вода; Нејзиното користење е многу важно од аспект на зачувување на природните ресурси
730	Regenwasserspeicher – резервоар за дождовница; најчесто се вкопува во двор, така што собраната дождовница служи за наводнување на дворот
731	Reihenhaus – куќа во низ, од аспект на енергетска ефикасност многу поволно архитектонско решение
732	Ressoucenschonung – зачувување, штедење на ресурсите
733	Regenerative Energien – регенеративни енергии (синоним на обновливи енергии)
734	Revision - ревизија
735	Revisionsschacht – ревизиона шахта
736	Rinne – олук, собирен канал за вода
737	Rißbildung - создавање, појава на пукнатини

738	Rohdichte - номинална (основна) густина на материјалот се изразува во kg/dm ³
739	Rohbau – карабина; Дефиниција на карабина е: изведена носива конструкција, изведени масивни скалила и изведена кровна конструкција
740	Rohbauabnahme - технички прием на објект во фаза на завршена карабина; Тоа е меѓуконтрола пред завршните градежни работи да ги покријат деловите на градежната субстанција
741	Rohbaumaß - мерки (коти) на конструкција – карабина (значи сидови за малтер)
742	Rohöl – сурова нафта
743	Rohstoff – суровина, суровински материјал
744	Rohr - цевка
745	Rohrdurchmesser – дијаметар на цевката
746	Rohrleitung – цевен развод
747	Rohrnetz – цевна мрежа
748	Rolläden - ролетни
749	Rölladenkästen - кутии за ролетни
750	Rücklauf - повратен вод во грејниот систем за водата која од грејните тела се враќа во котелот- грејниот уред
751	Rücklauftemperatur - - температура на повратен вод

	S
752	Sachverständiger - вешто лице, вештак, експерт
753	Sand – песок
754	Sanierung - санирање
755	Sanierungsträger - носител на (извршувањето) на санирањето
756	Sägewerk – пилана
757	Satteldach - двоводен покрив, традиционална форма на покрив; Две коси покривни површини под ист агол се спојуваат на слемето; Доколку има уште едно закосување кај страничните-калканските станува збор за Walmdach
758	Sauberkeitsschicht - слој за израмнување, на пр.: врз земја, како основа за поставување фолија и следни слоеви

759	Säure – киселина
760	Schadstoff - штетна материја
761	Schallschutz - заштита од бучава, звучна изолација од бучава
762	Schaumglas – изолација од силикатно стакло, во траки или блокови, за градежни делови каде што има високи товари или за технички изолации (цевки, резервоари)
763	Schallschutznachweis – доказ за заштита од бучава
764	Schaumglas – стаклена пена
765	Schaumkunststoffe - синтетички материјали во форма на пена
766	Schicht – слој, на пр.: слој на малтер во сид
767	Schimmel – мувла, Schimmelbildung – појава на мувла, настанување на мувла
768	Schornstein - оџак
769	Schornstiefegemaister - оџачар; Во Германија потребно е да се добие одобрение од оџачар за користење на грејниот систем пред почеток на секоја грејна сезона. Еднаш годишно врши мерење на излезните гасови - чадот од согорувањето и концентрацијата на штетни гасови во него
770	Schlussabnahme - завршен технички прием; на комплетно изведен објект
771	Schubkraft – потисна сила
772	Schutzfolie – заштитна фолија
773	Schwefelarmes Heizöl - нафта за греење со ниска содржина на сулфур; Според DIN направено е ограничување од 50 ppm (parts per million)
774	Sensoren – сензори
775	Senkrecht – вертикално
776	Sekundärenergie – секундарна енергија; Енергија која се добива по „преработката“ на примарната енергија, со пресметка на губитоците во процесот на производство, на пр.: бензинот или нафта за домаќинство добиени од сурова нафта
777	Sickerwasser – вода што се впира во тлото
778	Sichtbeton – видлив бетон, бетон кој останува видлив
779	Siedlung – населба, живеалиште
780	Skelettbau - скелетна градба; Носивата конструкција од столбови и греди се изведува од дрво, челик или армиран бетон. Неносивите сидови се исполнуваат со сидарија или „сендвич“ елементи
781	Sozialer Wohnungsbau – изградба на социјални станови
782	Sockelmauer - сид на цокле; тоа е делот на надворешниот сид кој почнува од темелот и излегува над земја до почетокот на надворешниот сид од приземјето

783	<p>Sockelanschlüsse</p> <p>- споеви на цоклето; најчесто се зборува за споеви на контактната фасада во овој дел на градежниот објект. Еден од овие споеви е на пр.: Sockelschiene – металната шина од која почнува контактната фасада</p>
784	<p>Sohlbank – потпрозорник, потпрозорска даска</p>
785	<p>Sommerlicher Wärmeschutz</p> <p>- заштита од надворешна топлина во летен период; За обезбедување доволна заштита од надворешна топлина во летниот период за објекти кај кои учеството на прозорски површини е повеќе од 30% дадени се барања т.е. услови во DIN 4108-2</p>
786	<p>Sondereigentum</p> <p>- посебна сопственост; Согласно германскиот Закон за сопственост на домови - Wohnungseigentumsgesetz (WEG) ова значи еден единствен сопственик на еден одреден стан или недвижност</p>
787	<p>Sondermüll</p> <p>- посебен отпад; Тоа е листа на индустриски отпадоци кои поради нивните штетни особини не е дозволено да се мешаат односно фрлаат во т.н. куќен смет. Отстранувањето и уништувањето на ваков смет е скапо, па подобро е да се избегне негово создавање</p>
788	<p>Sonnenblende – брисолеа, заштита од сонце</p>
789	<p>Sonnenenergie - сончева енергија</p>
790	<p>Sonneneinstrahlung – сончево зрачење</p>
791	<p>Solarspeicher – сончев бојлер</p>
792	<p>Solaranlage</p> <p>- соларен (сончев) апарат, уред, систем; Се состојат од соларни модули кои ја користат сончевата енергија. Тука спаѓаат: сончевиот колектор, абсорберот (на топлина), сончевите ќелии (за добивање на ел. енергија) и соларно-термичките централи (за ел. енергија/топлина)</p>
793	<p>Solararchitektur</p> <p>- соларна архитектура; Тоа значи такво проектирање што на објектот му овозможува оптимално користење на сончевата енергија за греење и ладење на неговите простории. Основите на оваа архитектура се поставени уште кај старогрчките објекти од 5 век п.н.е.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Куќите се ориентирани на југ за да можат во зимскиот период преку прозорците и вратите да добијат што повеќе топлина - Сидовите и камените подови акумулираат топлина за ноќниот период - Затворениот северен ѕид штити од влијанието на ветерот <p>Овие градежни зафати во летно време пак водат до непожелно прегревање, па затоа е потребно засенчување, кое се постигнува со тремови (Portikum)</p> <p>Соларната архитектура е продолжение на општата цел на архитектурата: заштитата од временските услови, употребливоста и естетиката да се спојат за постигнување на две цели и тоа; да се искористи најмногу што може сончева енергија за греење и да се минимизира негативно сончево зрачење во лето.</p> <p>Старите римјани ја дополните оваа архитектура со воведување на прозорско стакло и зимски градини во вилите и во јавните бањи.</p> <p>Повторни обиди на оваа тема се направени во 19 век, но ниската цена на енергијата придонесе за заборавање на предностите на оваа архитектура. Нафтената криза во 1973 г. доведе до пресврт и зголемен интерес за</p>

	соларната архитектура и нејзино поставување на научни основи. Направени се бројни научни и економски решенија за пасивно и активно користење на сончевата енергија
794	Solardachziegel - соларна ќерамида; Тоа е ќерамида во која е вграден вотоволтажен-модул. Од задната страна сите овие ќерамиди-модули се меѓусебно поврзани. Поради високата цена се употребуваат само за репрезентативни објекти или објекти под културно-историска заштита
795	Solare Kühlung – сончево ладење; Ладење на внатрешните простории со користење на сончева енергија. Се темели на користење на сончевата топлина за испарување на водата или разладното средство. Топлината од сончевото зрачење ја загрева водата (100-150 ⁰ C) која доведува до испарување на разладното средство (на пр.: амонијак) кое понатаму ја лади просторијата. Пареата повторно кондензира во течности и процесот почнува од почеток. Идеално за региони со висок степен на сончево зрачење, каде истовремено има силно сончево зрачење и потреба од ладење на просториите
796	Solarmedium - соларен медиум; Тоа е течноста во сончевиот колектор која ја прима топлината од сончевото зрачење. Во наједноставен случај тоа е вода со додаток на средство против замрзнување
797	Solarkonstante - соларна константа; Таа означува дејство на зрачење на сонцето врз 1 m ² од површината на Земјата. Важна компонента при пресметка на климатските модели
798	Solarsthalung - сончево зрачење; Во Германија варира помеѓу 950 и 1200 kWh по m ² /годишно. Во алпските предели на Швајцарија оваа вредност достигнува до 1600 kWh
799	Solarthermie - соларна термика; Сончева енергија се користи за добивање топла санитарна вода или поддршка на грејниот систем
800	Solarthermische Kraftwerke - соларно-термички централи; Во нив сончевото зрачење се претвара во топлина која се пренесува на еден носител на топлина (масло, воздух и сл.), кој ја пренесува топлината до уреди кои произведуваат електрична енергија (парни турбини и сл.)
801	Solarzellen - соларни ќелии; Светлината директно ја трансформираат во електрична енергија според т.н. „фотоволтажен-ефект“
802	Sozialer Wohnungsbau - градба на социјални станови; Ова е посебен сегмент во економија со недвижности и се базира на начинот на финансирање на објектот, при што државата дава посебна финансиска поддршка на инвеститорот. Значи ова е во прв ред финансиска, а не градежно-архитектонска категорија. Градежните прописи само ја надополнуваат темата сите простории да бидат природно осветлени и вентилирани, да нема лифтови и сл.

803	Sonnenkollektoren - сончеви колектори; Сончевата енергија ја трансформираат во топлинска или електрична енергија
804	Stadtklima – градска клима
805	Sparren - рогови (на покривна конструкција)
806	Stahlbeton – армиран бетон, железобетон
807	Stahlbetondecke – армирано-бетонска (меѓукатна) плоча
808	Stahlbelch – челичен лим
809	Stand-by Означува состојба на готовност за употреба на некој уред, како на пр.: <ul style="list-style-type: none"> - Stand -by статус на телевизиски апарат; Телевизори исклучени со далечински управувач - Stand -by статус на компјутер - Stand -by статус на мобилен телефон кој во моментот не се употребува и сл. Знаци ситуации во кои овие уреди се само спремни за употреба, но и покрај тоа трошат енергија
810	Stand sicherheitsnachweis - Доказ за статичката сигурност на градежната конструкција; статички доказ
811	Stand der Technik - состојба на техниката; Означува позиции изведени според најновите сознанија на техниката. Се разликува битно од поимот „Признати правила на техниката” бидејќи тука се работи за материјали или начини на вградување кои не се потврдени и докажани со време во пракса (на пр.: контактна фасада). Има правно значење за проектот
812	Staudamm - брана (на вештачко езеро)
813	Stausee – вештачко езеро
814	Steildach - кос покрив
815	Staub - прав, прашина
816	Streifenfundament – тракаст темел
817	Strohbau – градба од слама
818	Stromanschluss – приклучок на електрична енергија
819	Stromerzeugungsanlage - уреди за производство/добивање на ел. енергија, генератори
820	Stromeinspeisungsvergütung - откуп на испорачана ел. енергија; Им се гарантира на приватните производители на ел. енергија од обновливи извори на енергија законски регулирано плаќање на испорачаната енергија во ел. мрежа. Цените се одредени во зависност од типот на обновливите извори кои се применуваат како што се биомаса, вода, сонце итн.
821	Strömung – струење
822	Stürze - надвратници, натпрозорници
823	Subunternehmer – подизведувач

824	Süßwasser – слатка вода (во реки, езера и сл.)

	T
825	Tageslichtnutzung - користење на дневната светлина за осветлување; Осветлување на внатрешни простории во објектот со примена на натсветла, рефлектирачки површини, огледала или светлосни канали. Во средна Европа на овој начин е можно преполовување на потребите од енергија за осветлување
826	Tauwasserbildung - создавање на влага/кондензат, на пр.: на неизолирани натпрозорници
827	Taupunkt - точка на кондензација; Тоа е температура (при 100 % влажност на воздухот) под која водената пара кондензира во или на градежните делови
828	Teilung - разделување (на објект или парцела)
829	Teilungserklärung – правило, изјава за поделба; Ги одредува податоците на поединечната станбена единица во однос на вкупниот објект и парцелата
830	Temperaturregelung - регулирање на температура
831	Temperaturschwankung - колебање на температурата
832	Temporären Wärmeschutz – временна заштита од топлина, од материјали кои сами по себе не се изолатори, на пр.: ролетни кои спуштени спречуваат испуштање топлина или влегување топлина
833	Terrasse – тераса , за разлика од балконот, се наоѓаат во приземје или поткровје (Dachterrasse)
834	Terrawatt - терават (тера = една милијарда) одговара на 1.000 гигавати или 1 милион мегавати или 1 милијарда киловати или 1 милијарда вати
835	Tiefbau - нискоградба
836	Thermohaut - термообвивка, систем на термичка обвивка (на објектот); Се означува и како Wärmedamm-Verbundsystem
837	Thermogrund - термофундирање; Развиено во скандинавските земји за високоизолирани објекти. Се работи за темелна плоча без топлински мостови и интегрирано подно греење која е толку прецизно изведена да не треба дополнителен естрих. Овие плочи достигнуваат U-вредности 0,18 до 0,13, резултат кој со

	конвенционален метод со естрих не е можно да се постигне
838	Thermographie – термографија; Тоа е техника во која со специјални термографски камери се откриваат слабите градежно-физички точки на објектот. Тоа е испитна метода во која според тонот и интензитетот на бојата се утврдува и температурата на градежниот дел. Со оваа метода наједноставно се утврдуваат т.н. топлински мостови и подлогата на фасадата и се дијагностицира состојбата од термоизолациски аспект. Посебно е корисна при санации на постоечки објекти каде на едноставен начин можат да се утврдат точките на кои треба да се посвети посебно внимание, како и потребите од санирање на одредени точки и површини на обвивната површина на објектот
839	Thermostatventil - термостатски вентил; Има задача да ја контролира собната температура преку регулирање на протокот на топла вода која доаѓа во грејното тело. Вентилот самостојно автоматски реагира на промената на температурата во просторијата, на пр.: од вентилирање, или промена на внатрешни топлински добивки и сл.
840	Ton - глина
841	Transmissionswärmebedarf – потребна топлина за надополнување на трансмисионите загуби на објектот
842	Transmissionswärmeverluste – топлински губитоци при премин (трансмисија) низ градежните делови на објектот – go ima !!!!! – отпаѓа
843	Transparente Wärmedämmung TWD – транспарентна термоизолација, посебни облоги на фасада, најчесто во вид на стаклени структури – go ima !!!!! – отпаѓа
844	Tragwand – носечки ѕид (при масивна градба)
845	Tragwerk - носечка конструкција
846	Träger – носач, носител (Bauträger- изведувач – носител на градбата)
847	Transmissionswärmeverluste - трансмисиони топлински губитоци; Настануваат поради топлинската проводливост низ градежните делови (ѕидови, прозорци и сл.), па топлината од греените простории излегува надвор од нив се намалуваат преку подобрување на топлинската изолација на обвивката на објектот, редуцирање на топлинските мостови и сл.
848	Transparente Wärmedämmung (TWD) - транспарентна топлинска изолација; Тоа е комбинација на топлинската изолација и пасивно користење на сончевата енергија која се поставува на обвивката на објектот. Транспарентната топлинска изолација ја апсорбира сончевата топлина во апсорбционата површина и ја складира топлината во масивниот надворешен ѕид. Предуслови за вградување се ориентација кон југ и надворешен ѕид од масивни елементи
849	Traufe - стреа, како долен завршен раб на покривот
850	Treibhauseffekt - ефект на стаклена градина, како поим се употребува од климатско-политички аспект; Произлегува од состојбата во класична стаклена градина, каде растенијата заштитени со стаклена преграда добиваат повеќе топлина и побрзо растат. Преку засилената индустријализација, сообраќај и сл. се

	испуштаат т.н. стакленички гасови (најмногу CO ₂) кои во земјината атмосфера, поради нивната висока концентрација, ја превземаат улогата на стаклената преграда во градината. При тоа земјената атмосфера неприродно се прегрева, па се зборува за т.н. глобално затоплување кое долгорочно го пореметува сега познатиот климатски систем на Земјата
851	Treibhausgas - стакленички гасови; Тука се вбројуваат јаглеродниот двооксид (CO ₂), флуорхлорјагленводород (FCKW), метан (CH ₄), монооксиди, водена пареа и озон (O ₃). Нивната концентрација во земјината атмосфера во различни периоди била различна, но со почеток на индустријализацијата нивната концентрација е особено зголемена. Стакленичките гасови настануваат како резултат на сите видови на сообраќај, средствата во грејните и ладилните системи, спрееви, интензивно сточарство и слични процеси
852	Trennwände - преградни ѕидови
853	Trennschicht – слој за раздвојување
854	Treppe – скали, скалила
855	Treppenräume - скалишни простории
856	Trinkwasser – вода за пиење
857	Trittschalldämmung – звучна изолација од одење/чекорење (во изолација на подови)
858	Trockenbau – сува градба; Специјално развиен тип на лесна градба за прицврстување облоги врз подконструкција. Недостаток е што поради малата маса има мал капацитет на акумулирање на топлина. Најчесто се употребуваат индустриски произведени готови плочи, на пр.: гипскартонски плочи. Нивна предност е што при вградување нема услови за појава на т.н. градежна влага (нема мокри процеси)
859	Tropfnase – окапница, жлеб во окапницата од која капе водата
860	Tur - врата

	U
861	Überdruck - натпритисок
862	Übernahme - преземање, прием
863	Übertragung - пренесување, пренос
864	Übergabestation - преносна станица, потстанција; На ова место испорачателот на енергија (на пр.: електрична енергија) ја предава енергијата на корисникот. Не мора да се наоѓа на границата на парцелата или на места каде се мери испорачаната енергија

865	Überwachung - надгледување, надзор
866	Überwachungsverordnung - Правилник за надгледување, надзор
867	Umbau – преправка, преградба; Значи менување на градежната субстанција поради новонастанати потреби на корисникот, но без зголемување на волуменот на објектот
868	Umbauter Raum - изграден простор – волумен; Посебно важна категорија за одредување на цената на објектот уште во фаза на финансискиот план за кредитирање на градбата
869	Umfassungswände – обвивни (надворешни) ѕидови на објектот
870	Umgebungswärme - топлина на околината (околниот воздух, вода, земја или сл.)
871	Umkehrdach - тоа се покриви каде што топлинската изолација е поставена врз покривната покривка, на пр.: рамни покриви кои дополнително се топлински изолирани
872	Umluft - збир на волуменот на доведен и изведен воздух за вентилирање
873	Umwälzpumpe -циркулациона пумпа, хидраулички уреди за пренесување на топлата вода до местото на оддавање на топлината (грејното тело); Овие „споредни“ уреди може битно да влијаат на вкупната потрошувачка на енергија во објектот. Системите преку 50kW мора да имаат саморегулирачки циркулациони пумпи
874	Umwelt – природна околина, животна средина
875	Umweltfreundlich – пријателски однос кон животната средина
876	Umweltbelastung - оптеретување, загадување на природната околина
877	Umweltenergie – енергија од животната средина
878	Umweltschutz - заштита на животната средина
879	Umweltverträglichkeit - подносливост на природната околина, се однесува на прашањето колку вградените елементи или самиот објект е „поднослив“ за околината
880	Undurchlässigkeit - непропустливост
881	Untergrund - подлога, добра припрема на подлогата на надворешните ѕидови пред поставување на слоевите на контакт-фасада е од исклучително значење; квалитетот на подлогата е од одлучувачко значење на места каде се нанесува лепак, фундаира или сл.
882	Unterspannbahn- фолија на покривот поставена под konterlatte
883	Unterzug – греда, носач кој е видлив од долната страна на плочата

--	--

	V
884	Vakuum-Isoliertechnik - технологија со изолирање со вакуум
885	Verbraucher - потрошувач
886	Verbrauchsspitzen – потрошувачки шпицови; Време кога потрошувачката е најголема
887	Verbrennung - согорување
888	Verbrennungstemperatur – температура на согорување
889	Verbundfenster - двоен прозорец; Составен од две крила меѓусебно споени со специјален оков такашто се отвора/затвора како едно крило. Има многу добри топлинско-звучни изолациони особини
890	Verblendmauerwerk - видлива надворешна ѕидарија, „клинкер“; Тоа е надворешен слој на т.н. сендвич- фасаден ѕид
891	Verdampfungswärme – топлина на испарување
892	Verfahren – постапка (на пр.: пресметковна постапка), процес, метода
893	Vergasung - претварање во гас; Ова е хемиско-физички процес во кој од материјал во тврда или течна состојба се добива краен продукт во форма на гас. Се изведува со силно загревање на материјалот во специфична атмосфера со недоволно присуство на кислород
894	Verglasung - застаклување
895	Verkleidung - обложување, Wandverkleidung= обложување на ѕид
896	Verkehr - сообраќај
897	Vermessung – геометриско снимање
898	Verordnung - правилник
899	Verpackungsverordnung - Правилник за пакување на производи; Донесен во 1991 г. со цел да се редуцира отпадот од пакувањата. Во 1998 г. е дополнет со норми за намалување на пакувањата и можност за рециклирање на материјалот за пакување
900	Verfüllmaterial – материјал за исполна
901	Verschalung - шалување, оплата
902	Verschattung – засенчување; Посебно важно во смисла на летна заштита од сончево зрачење. Засенчувањето може да биде вградено како фиксно или да биде подвижно
903	Versottungsschäden - саѓи; Ова се градежни штети кои настануваат врз оџакот во случај кога испуштениот гас (џад) пред да излезе од оџакот се лади пребрзо и со тоа создава влага на внатрешните ѕидови на оџакот. Ова се случува често во случај кога на истиот оџак се вградува нов современ котел со помали количини на испуштен гас – џад. Оваа настаната влага може во спој со сулфур, кој е

	резултат на согорувањето, да создаде сулфурни киселини кои водат кон оштетување на градежната субстанција на оџакот
904	Verteilung – разведување, дистрибуција, распределување
905	Verteilungsverluste - губитоци од разведување, дистрибуција
906	Vollgeschoß - полн кат (за разлика од кат во потпокрровје)
907	Vollwärmeschutzfassade – потполно термички заштитена фасада
908	Vorbauten - издадени делови од објектот, делови кои излегуваат од основниот габарит на објектот (на пример стаклена/зимска градина)
909	Vorbescheid - предизвестување, прашање пред да се бара градежна дозвола; Ова е еден начин Градителот (Инвеститорот) да добие одговор од надлежната служба дали може да гради објект како што предвидел без детално приготвен проект за фаза на градежна дозвола
910	Vor-Ort-Beratung – советување на самото место, на лице-место; Советување од независен квалификуван инженер кое опфаќа снимање на постоечката состојба на објектот и предлози за подобрување на термичките карактеристики на објектот
911	Vorlauftemperatur - температура на носителот на топлинска енергија (на пр.: вода) пред предавање на топлината
912	Vorprojekt - претпроект; Тоа е втората фаза од проектот според НОAI, проектно решение т.е. повеќе проектни решенија со процена на градежните трошоци
913	Vorprüfung - предконтрола
914	Vorspannung - преднапрегање
915	Vorwärmer - предгреач

	W
916	Waagerecht – хоризонтално
917	Walmdach - четвороводен покрив
918	Wandverkleidung - ѕидна облога
919	Wanddurchbruch - продор во ѕид, отвори кои се оставаат во ѕидот за спроведување на елементи од куќните инсталации или за прилучоците на објектот за вода, одвод, ел. енергија и сл.
920	Waldschutz – заштита на шумите
921	Wasserundurchlässigkeit - водонепропустливост

922	Wartung - одржување, на пр.: лифт, инсталации и сл.
923	Wärme - топлина, топлинска енергија
924	Wärmemessung - мерење на топлина
925	Wärmebedarf - количина на потребна топлина
926	Wärmebedarfsausweis - легитимација (пасош) за потреби од топлинска енергија (на објектот), ова е со исто значење како Wärmepass.
927	<p>Wärmebrücke</p> <p>-топлински мост; Често погрешно се означуваат како ладен мост, што е физички погрешно бидејќи ладно, студено е само „без топлина“. Со овој поим се означуваат места на ограничени површини на надворешни градежни делови (на пр.: бетонски столб во надворешен ѕид, непрекината плоча на балкон или натстрешница) преку која во грејниот период излегува повеќе топлина отколку преку „нормалните“ надворешни обвивни градежни површини и елементи. Може да се јават и т.н. површински топлински мостови во делови каде внатрешната површина што ја прима топлината е многу помала од надворешната површина што ја оддава топлината (на пр.: агли на надворешни ѕидови, каде што внатрешната површинска температура е многу помала од површинската температура на „нормалниот“ остаток на ѕидот.</p> <p>Проблематиката со топлинските мостови може да биде многу изразена при санирање-топлинска заштита на објектот без добро санирање на постоечките топлински мостови. Тогаш негативните влијанија на топлинските мостови се уште поизразени отколку што биле пред санирањето. Доколку овие мостови не се избегнат со внимателно архитектонското обликување на објектот, понатаму може, со дополнителни градежни работи, само да се минимизираат, а тоа секако директно влијае врз трошоците на градбата. Во текот на употреба на објектот, топлинските мостови се изразени потенцијални места и за градежни оштетувања (пукнатини) кои со тек на времето доведуваат до оштетување на самата градежна субстанција на објектот</p>
928	Wärmedämmung - топлинска изолација
930	Wärmedehnung - топлинско дилатирање
931	Wärmedurchgang - пренесување на топлината, проток на топлина
932	<p>Wärmedurchgangkoeffizient k-Wert</p> <p>- коефициент на пренесување на топлина; Порано се означуваше со буквата k, денес со U. Овој коефициент се изразува во $W/(m^2K)$ и изразува топлинско пренесување низ $1 m^2$ од градежниот дел (низ сите слоеви и материјали, а не само низ посебни материјали) кога температурната разлика на околниот воздух е 1 келвин т.е. при температурна промена од $1^{\circ}C$). Колку е U-вредноста помала, толку е подобра топлинско-изолирачката способност на градежниот дел</p>
933	Wärmedurchlaßwiderstand - топлински отпор
934	Wärmeerzeuger - произведувач на топлина
935	<p>Wärmeleitfähigkeit</p> <p>- способност за топлинска спроводливост; Се изразува во $W/(mK)$ и покажува колкава количина топлина поминува низ 1 квадратен метар градежен дел со дебелина $1 m$ кога падот на температурата во правец на топлинското струење изнесува $1 K$ (Kelvin). Колку е оваа вредност помала толку е поголема способноста на материјалот за топлинска изолација. Ова е вредност добиена при лабораториска контрола, во пракса градежните елементи впираат и влага, која е добра спроводник на топлина, па затоа на лабораториски добиените</p>

	вредности се додаваат и т.н. дополнителни вредности
936	Wärmepumpe – топлинска пумпа
937	Wärmeschutz - топлинска заштита
938	Wärmeschutzverordnung – правилник за топлинска заштита
939	Wärmeschutzverglasung - топлинско изолационо застаклување; Застаклување кое редуцира топлински загуби со примена на нови материјали (за изолација или за рефлектирање на топлината), нов начин на производство на стакло (двојно и тројно) и сл.
940	Wärmeübergangswiderstand - отпор на пренесување, преминување на топлината
941	Wärmeverluste - топлински губитоци
942	Warmegewinne – топлински добивки
943	Wärmeleitfähigkeitsgruppe (WLG) - група на топлинска спроводливост; Произведувачите на изолирачки материјали се задолжени своите продукти кои ги пласираат на пазарот да ги категоризираат според овие соодветни групи и да ги контролираат овие вредности. Колку што е помала вредноста на коефициентот толку е поголема топлинско-изолициска вредност на материјалот. Ознаката на групата го дава коефициентот на материјалот, на пр.: WLG040 = коефициент на спроводливост на топлината 0,040 W/mK
944	Wärmeerzeuger – (уред) произведувач на топлина
945	Wärmepumpe – топлинска пумпа
946	Wärmerückgewinnung - повратно добивање на топлина; Во ваквиот уред, на пр.: за вентилирање, доводот и одводот на воздухот се врши преку вентилатори, а притоа воздухот поминува низ изменувачи на топлина или низ топлински пумпи
947	Wärmetauscher - изменувач на топлина; Ова е уред во кој топлинската енергија од еден медиум се предава на друг медиум. Се применува во системи за контролирано проветрување на просториите. На пример, топлината на излезниот воздух се предава на студениот влезен воздух, со што се редуцираат топлинските загуби. Може да се користи и во приемната потстаница кадешто доаѓа испорачаната топла вода за греење
948	Warmwasser-Waermeaustauscher – изменувач на топлина на топла, загреана вода
949	Wärmeversorgung - снабдување со топлина
950	Warmwasserversorgung – снабдување со топла вода
951	Warmwasserbedarf – потреба од топла вода
952	Wärmeverteilungsanlagen - уреди, системи за дистрибуција на топлина
953	Waermequelle – извор на топлина
954	Wasserstoff - водород; За разлика од јагленот, нафтата или земјениот гас, водородот не се наоѓа во природата како слободен природен елемент - носител на примарна енергија. За производство на водород може да се користат наведените

	фосилни извори на енергија
955	Warmwasserspeicher - резервоар за топла вода, бојлер
956	Wartung - одржување (Gebaudewartung –одржување на објектот)
957	Wasserkraft – хидроенергија; Спаѓа во категорија обновливи енергии
958	Wasserschlag – хидрауличен удар
959	Wasserschutzgebiet – област каде со Закон се заштитени подземните води, оваа проблематика е посебно интересна од аспект на примена на топлински пумпи кои ја користат топлината на подземните води
960	Wechselstrom – наизменична ел. енергија
961	Weiße Wanne - бела када, се мисли на изолирање на подрумски ѕидови и темелна плоча преку додатоци во бетонот (за разлика од Schwarze Wanne-црна када каде ова се постигнува со додатни премачкувања на база на битумен)
962	Wertsteigerung - покачување на вредноста; Доколку еден објект се санира од градежно физички аспект, на пр.: со нова термо-фасада, покрај заштедите на енергија се зголемува и самата вредност на објектот
963	Wettbewerb – конкурс, натпревар (на пр.: Архитектонски конкурс)
964	Wetterdaten – податоци за времето
965	Winddruck – притисок на ветерот, тоа е притисок кој доаѓа од надворешната страна на објектот, се разликува од поимот Luftdruck (воздушен притисок)
966	Windenergie - енергија од ветер
967	Windfang - ветробран, важен архитектонски елемент за штедење
968	Windkraftanlagen - уреди за производство на енергија од ветерот (т.н. ветерници)

969	<p>Windpark</p> <p>- парк од ветерници; Означува место каде има поставено повеќе ветерни турбини според правецот на ветерот. Се мисли на ветерници кои произведуваат електрична енергија</p>
970	<p>Wintergarten - (застаклена) зимска градина</p>
971	<p>Wirkungsgrad</p> <p>- степен (коефициент) на полезно дејство; Покажува однос помеѓу предадено и примено дејство при промена на енергијата, како на пр.: кај топловодните котли. Се разликува степен на дејствување при согорување, степен на дејствување на уредот/котелот и степен на искористеност. Значајно за одредување на економичноста на грејниот систем</p>
972	<p>Wirtschaftliches Bauen</p> <p>- економично (економски оправдано) градење;</p> <p>Тоа почнува уште со изборот на градежната парцела, преку стандардизирани проекти со едноставен габарит на објектот, едноставни форми на покривот и избор на добра носива конструкција и градежни материјали, па се до избор на вистински учесници во градбата. Во врска со ова, неколкуте основни параметри се следните:</p> <ul style="list-style-type: none"> - врз куповната цена на градежната парцела значајно влијае нејзината локација, положбата, големината, приклучоците и коефициентите на изграденост. Во споредба со едносемејните куќи, двојните куќи или низови бараат помали парцели, и во таа смисла со тоа ги намалуваат и вкупните крајни трошоци - површините за комуникации во објектот мораат во проектот да бидат минимални во однос на корисната станбена површина - точно треба да се пресмета дали објектот мора да има подрумски простории или простории со иста намена може да се сместат во другите катови - трошоците за меѓукатните конструкции се помали доколку нивните распони се помали - таваниците и внатрешните ѕидови може на почетокот на градбата да бидат со едноставна изведба, подобрувања и преправки се секогаш можни - подните облоги кои не се трајно вградени оставаат можност за подоцнежено менување и поправање со поквалитетни (на пример: разлика од класично вграден паркет и ламинат) - електричната инсталацијата треба да се димензионира спрема вистинските потреби, да се провери бројот на струјните кола, приклучници и сл., бидејќи и тие влијаат на цената. Полагањето на кабли во гибливи црева олеснува поправки и преправки - контрола на трошоците за греење - времето на градење битно влијае врз градежната цена. Со правилен распоред на работите се избегнува негативно влијание на зимскиот период - изборот на „вистински“ проектант и изведувач не заштедува само пари туку и време, затоа е од одлучувачка важност
973	<p>Wohngebäude - станбен објект</p>
974	<p>Wohnhaus – станбена зграда</p>
975	<p>Wohnräume - станбени простории</p>
976	<p>Wohnungseigentumsgesetz (WEG)</p> <p>- Закон за сопственост на станови; Во него се регулирани правата и обврските на сопственикот на станот</p>

977	Wohnqualität - станбен квалитет
978	Wohnwertverbesserung – покачување на квалитетот на живеење во станот
979	Wohnbehaglichkeit - удобност на домувањето; Тоа зависи, покрај температурата и влажноста на воздухот во просторијата, најмногу од површинската температура на внатрешните страни на градежните елементи, на пр.: ѕидови. Посебна улога игра и движењето на воздухот ако се појави струење (промаја) или конвекција
980	WsVO - правилник за заштеда на топлинска енергија; Последен од овој вид во Германија е Правилникот за штедење топлина од 1995, новиот правилник на ова тема е EnEV (правилник за штедење енергија)

	X

	Z
981	Zähler - мерач, броило (Wasserzähler – водомер)
982	Zaun - ограда
983	Zersiedelung - овој поим означува ширење на населбата во околниот простор наместо нејзино згуснување; Ова во пракса значи подолги патувања за жителите (и тоа во недостаток на задоволителен јавен транспорт), узурпација на тлото со нови патишта, нарушување на екосистемот, оптеретување на подземните води, зголемување на опасности од поплави, раситнување на просторот за рекреација и сл. Значи прилично лоши последици за природата поради практиката „своја куќичка во зеленило”
984	Zertifizierungsstelle - сертификационо тело, орган кој издава сертификати
985	Zement – цемент, врзно средство во малтер и бетон
986	Zentralheizung - централно греење; се однесува на греење во еден објект каде станбените делови/единици или простории се снабдуваат со топлина од еден централен произведувач на топлина кој се наоѓа во истиот објект. Се разликува од т.н. далечинско греење, каде од една централа се снабдуваат повеќе објекти, група на објекти или населби
987	Zeltdach –покрив во вид на шатор; Се изведува на квадратна основа на објект, со ист наклон на покривните површини и спој во една точка (без слеме)
988	Ziegel - тула
989	Zimmermannsarbeiten - дрводелски работи на покривна дрвена конструкција

990	Zinsen - камата
991	Zirkulation - циркулирање, циркулација
992	Zoll - царина
993	Zubringer – доводник (Zubringerkanal)– доводен канал, Zubringerleitung- (доводен развод)
994	Zulassung – согласност, (употребна) дозвола
995	Zusatzmodule – додатни модули
996	Zuleitung – доводна мрежа, доводен развод
997	Zu- und Abluftsystem – систем за довод и одвод на воздух
998	Zu- und Abluftsystem mit Waermerueckgewinnung – систем за довод и одвод на воздухот со повратно користење на неговата топлина
999	Zuluft-System – систем за довод на воздух
1000	Zwangslüftung - принудно проветрување, таму каде природното вентилирање не е доволно или е невозможно
1001	zweischaliges Mauerwerk - „сендвич сид“
1002	Zweite Miete - втора закупнина; Се употребува како израз за издатоците потребни за покривање на трошоците за одржување на објектот. Тоа значи дека оваа „втора закупнина“ за закупците е додаток кон основната закупнина, а за сопствениците на станови дополнителен месечен издаток. Голем дел од овие издатоци се трошоците за греење, така што кај енергетски неефикасни објекти оваа втора закупнина може да ја надмине висината на основната кирија
1003	Zwischenlagerung - меѓускладирање; На пример, временски ограничено меѓускладирање на радиоактивен отпад пред транспортирање до конечно складирање. Меѓускладирањето се врши во кругот на атомската централа
1004	Zwischensparrendämmung - изолација меѓу (покривни) рогови; Може да биде со вентилирање или како полна изолација меѓу роговите. Поради исполнување на термичко-изолациони услови најчесто роговите се повисоки од барањата дадени во статиката. Сепак роговите создаваат и во овој случај непожелни топлински мостови

Индекс на македонски поими Alphabetischer Index der mazedonischen Begriffe

A			
Абсорпција	0025	atmosfera	0060
apsorber	0024	Atomski centrali, isklucuvanje	0061
Apsorpcija, sloj za	0026	armatura	0157
anker	0046	agol	0251
Aparati za dovod i odvod	0142	Atomska energija	0516
Atomska centrala	0517		
Б			
Balkonski parapet	0097	bunar	0188
Baranje za odobrenie za gradba	0102	Badzina pokriv	0205
biodizel	0164	Naklon na krovot	0206
biogas	0165	Bojler, protocen	0248
Bondruk-konstrukcija	0330	badza	0380
bucava	0567	Broj na izmeni na vazduh	0599
Beton koj se vgraduva na lice mesto	0681	Brana na vestacko ezero	0810
Broilo, dvotarifno	1000		
B			
Ventil, izduven	0013	Vlaga pri gradba	0110
Vozduh, otpaden	0015	Voditel na gradbata	0115
Voda, otpadna	0029	Voda, tehnoloska	0178
Voda, tretiranje otpadna	0030	Ventilacija, postojana	0222
Voda, precistuvanje otpadna	0031	vgraduvanje	0258
Ventil, ispusen	0082	vlez	0259
Vrednost, izlezna	0083	vlaga	0346
Vlaga, zastita od	0347	Vodi, zastita na	0413
Ventiliranje preku fugi	0371	vestacenje	0438
visokokatnica	0474	Visokonaponska mreza	0475
Varov malter	0506	Vlaznost na vazduhot	0593
ventiliranje	0594	vrnezi	0650
Vestak, vesto lice	0750	Vidliv beton	0776
Vremena zastita od toplina	0830	Volumen, izgraden	0864
vodorod	0949	vetrobran	0962
Г			
Gasovi, izlezni	0010	Gradezna fizika	0121
Gradenje bezprepreki	0098	Gradezno-fizicki dokaz	0122
Grejno telo vo banja	0092	Gradezna jama	0123
gredi	0094	Gradezni steti	0126
Gradba, vid na	0104	Gradezen dnevnik	0127
Gradezna linija	0111	Gradezen materijal	0128
Gradezna dozvola	0112	Gradezni produkti	0129
Graditel- investitor	0113	Gradezno pravo	0130
Gradezno optovaruvanje na parcelata	0114	Gradezna tehnika	0131
Gradezna praznina	0116	Gradezna dlabocina	0134
Gradezni nedostatoci	0117	Gradezna firma	0136
Gradezna konstrukcija	0119	Gradba, nacin na	0138
Greenje, bivalentno	0169	gorivo	0181
Grejni postrojki	0185	gustina	0231
Grejni uredi, edinecni	0252	Gubitoci na energija	0304

Greenje , dalecinsko	0349	Gas, priklucok na	0376
Gasna centrala	0378	Gas, rezervoar za	0379
Glaven izveduvac na rabotite	0397	Gradba, zatvorena	0403
Gradezna rabota	0414	Gipsan malter	0418
Globalno zracenje	0423	Gradenje na granica na parcelata	0425
Granicna vrednost	0426	Granica na parcelata	0431
greenje	0455	Grejna vrednost	0468
Dokaz odproizvoditelot	0470	Godisna potreba od toplinska energija	0501
Godisen koeficient na rabota	0502	Gorivo, pogonski	0550
Glina, gradba od glina	0578	glina	0838
Gas, pretvaranje vo	0889	Grupa na toplinska sprovodlivost	0938
Д			
dimenzii	0018	Detalen proekt	0229
Domuvanjeza stari lica	0040	dvokukja	0234
dogradba	0043	drenaza	0238
Delovi odobjektot von gabaritet	0077	dijametar	0247
Dijametar,nadvoresen	0090	Danok na potrosena energija	0292
dozvola	0105	Dalecinsko upravuvanje	0350
Del od gradba	0132	Dalecinski termometar	0351
Dalecinska kontrola	0352	Drvana konstrukcija	0478
Drveni peleti	0479	Drvena volna	0480
Drvo, oblozuvanje so	0483	Dopolnitelna obrabotka	0636
dogrevanje	0637	Dozdovna voda	0727
Dvovoden krov	0753	Dnevna svetlina, koristenje	0823
Ѓ			
E			
Ekologija, gradezna	0125	efikasnost	0262
Emisija, CO2	0197	Edinecna kukja	0264
Energija, krajna	0271	Energija, krajna potrosuvacka	0272
Energetska amortizacija	0273	Energija, sovetuvanje za	0273
Energetski-svesno gradenje	0275	Energija, zasteda na	0277
Energija, zakon zastedenjena	0278	Energetska efikasnost	0281
Energija, formi na	0282	Energija, dobivanje na	0283
Energetski merni edinici	0284	Energetski koncept	0285
energiepass	0289	Energetski optimirano gradenje	0295
Energetsko stopanstvo	0299	Energetski zemjodelci	0301
Ekstrudirana tvrda pena	0327	emisija	0486
Zastitaod stetna emisija	0487	energana	0552
Ekoloska kuca	0675	Ekoloska gradba	0676
Eko-danok	0678	Ednovoden kos krov	0711
Energija na zivotnata sredina	0873	Ekonomski-opravdano gradenje	0967
Ж			
zica	0237	Zivoten ciklus na objektot	0572
ziva	0713		

3			
Zastita na rastitelni i zivotinski vidovi zagrevanje	0058	Zemjiste, zapечатovanje na	0163
zacvrstovanje	0070	Zastita, protivpozarna	0177
Zastita na gradba	0085	Zgrada, administrativna	0189
Zakon zagradenje	0133	Zavod za ispitovanje materijali	0191
Zastita na spomenici	0192	zaptivnost	0223
Zakon za stopanisovanje so energija	0227	Zasteda na energija	0296
Zemjina atmosfera	0300	zemja	0310
Zakon za obnovlivi energii	0312	zemjotres	0313
zagrevanje	0320	Zastita od erozija	0322
Zastita od mraz	0323	Zastita na sumite	0363
Zakon za stedenje energija	0370	zakon	0407
Zagadovanje na podzemni vodi	0408	Zakon zastedljivo snabduvanje so energ.	0409
zaptivanje	0435	Zastita na kvalitetot	0441
zakupnina	0592	Zavrsetok na zidot	0612
Završen tehnicki priem	0621	Zastita od bucava	0759
zasencovanje	0768	Zastita na zivotnata sredina	0874
	0898		
S			
Sid , nadvoresen	0089	Sid od eden istmaterijal	0263
sid	0611	Sid nosiv	0840
I			
izoliranje	0003	Izolacioni sloevi	0217
izvedba	0072	Izolacioni materijali	0218
iskopavanje	0073	izolacija	0219
iskop	0074	ispustanje	0268
Izolacija, nadvoresna	0086	Izoliranje, vnatresno	0492
Izmena na vazduhot	0590	Izvor na toplina	0948
J			
jaglen	0535	Jaglendvoosid	0536
jaglenmonosid	0537	jaglenorod	0538
Javnost, ucestvo na	0671		
K			
Kondenzacija	0017	kontrola	0062
Kontrolen inzenjer, priznavanje	0044	Kukja, nepotpolno završena	0071
Komora na arhitekti	0057	Kontrola, gradezna	0099
Kongeneracija, blok za	0171	kern	0175
kotel	0186	Kardifski proces	0193
Krovna pokrivka	0209	Krovni rogovi	0215
Krovna konstrukcija	0216	kaucija	0235
Koeficient naminovanje	0246	Kolektor, površinski	0355
Kontrola, nadvoresna	0367	Koeficient na propuslivost na fugite	0372
kukjiste	0394	Kos krov	0395
kat	0404	Katna površina	0405
Koeficient na izgradena katna površina	0406	Kalkanski zid	0417

Koeficient na izgradena osnovna povr.	0429	kvalitet	0439
Klasa na kvalitetot	0440	Kukni priklucoci	0446
Kukna tehnika	0450	Kat vo podrum	0510
Kukja KfW 40	0520	klimatskipodatoci	0525
Klimatski vlijanija	0526	Klimatski uslovi, gradenje so pocituvanje	0527
Klimatski promeni	0528	Klimatski zoni	0529
Kombiniran ured	0539	kompaktnost	0540
Koncesija, dogovori za konvekcija	0541	kontraletva	0542
Konvekcija	0543	Kompaktna gradba	0544
Korozija, zastita od	0548	kongeneracija	0551
Konzolna greda	0553	Kruzen tek	0555
k-vrednost	0561	Kjoto-protokol	0562
Koeficient na dejstvo	0580	Korisna energija	0658
Korisna toplina	0666	Kontrolen inzenjer	0706
Kontrolen organ	0706	Kuca vo niz	0729
karabina	0737	Kos krov	0812
Kondenzat, sozdavanje na	0824	Kondenzacija, tocka na	0825
Kolebanje na temperaturata	0829	Klinker- zidarija	0886
Krov, cetvorovoden	0913	Koeficient na prenesuvanje toplina	0927
Л			
ladenje	0016	Letva na krovot	0204
lift	0064	Ledeno doba	0261
lignit	0180	ladenje	0556
legioneli	0577	Lesni cigli	0579
Letna zastita od sonce	0783		
Љ			
М			
Mesto za postavuvanje	0069	Mraz, pojava na	0266
Malter,nadvoresen	0075	Merna edinica	0515
Mali hidrocentrali	0523	Malter sinteticki	0558
Masivna gradba	0604	mreza	0610
Morsko nivo	0617	More, energija na moreto	0618
Merna tocka	0620	Minimalna toplinska zastita	0624
Mineralno maslo	0627	Malterska podloga	0632
Merki vo faza karabina	0739	muvla	0765
Merac, broilo	0976	megjuskladiranje	0997
Merno mesto	0999		
Н			
Nadozid vo potpokriv	0023	nadozid	0236
naracka	0063	nivo	0250
Nedostatoci, gradezni	0117	Nadoknada za isporaka	0265
Nadgleduvanje na izgradbata	0137	Nositel na energija	0293
Nadgleduvanje na odrzuvanjeto	0155	Nasledno pravo	0309
navodnuvanje	0156	nafta	0314
natprozornik	0343	Nominalen toplinski ucinek, vkupen	0401
Nafta za greenje	0454	nedostatoci	0600
Nokno namaluvanje na temperaturata	0640	Nominalna vrednost	0645
novogradba	0647	Niskoenergetska kuka	0651
Niskotemperaturen sistem za greenje	0654	Nula energetska kukja	0657
natpritisok	0857	nepropuslivost	0876

Naizmenicna struja	0955	natprevar	0958
O			
Otpisovanje, amortizacija	0022	Oddel za gradeznistvo	0101
Objekt, sestojba na postoecki	0039	Objekt-spomenik	0109
Optovarovanje, prethodno	0041	ovlastuvanje	0139
Otpad, radioaktiven	0065	osvetluvanje	0141
Objekti, nadvoresni	0079	operator	0148
Osvetluvanje, nadvoresno	0080	Obrazovanje, strucno	0149
Oblast, nadvoresna	0081	ozracuvanje	0151
Odrzovanje , cinenje na	0154	Ozelenovanje na krovot	0210
osobini	0253	otstranuvanje	0305
odvodnuvanje	0307	Obnovlivi energii	0319
Obloga od plocki	0358	Obvodka na objektot	0382
Objekt, tip na	0384	Objekt, vrednost na	0385
opstina	0391	osnova	0432
Odrzovanje na objektot	0495	Ostrovski sistem	0494
odrzljivost	0638	Odrzljivo gradenje	0639
Oblast so zastitena priroda	0643	Odnosovanje na korisnikot	0662
Ozonska dupka	0684	oluk	0734
odzak	0766	odzacar	0767
Otkup na struja	0818	Obvovni zidovi	0865
Okolina, prirodna okolina	0870	odrzovanje	0918
P			
Pravno-tehnicka podelba	0012	pepel	0059
Plan zaodvivanje na proces	0014	pripremanje	0066
Proverka, pri priem	0019	Prostorii za prestop	0067
primac	0020	Proekt, izvedben	0076
Presmetka, na trosoci	0021	Ploca so gredi	0095
ponuda	0045	Priem, tehnicki	0100
pottik	0051	Prijava zagradenje	0103
priklucoci	0052	Pravo nagrdezni zakoni	0120
Presmetka na potrebna toplina	0143	Postoecka situacija	0150
Presmetkovna metoda	0144	Povrsina koja se zema vo obzir	0158
Podna obloga	0160	Pazar, domasen	0168
parapet	0187	pokriv	0200
Podiganjena pokrivot	0201	Prozorec na pokriv	0202
Pokrivka na krovot	0203	potpokriv	0208
Pokrivna integracija	0211	Pokrivna hartija	0212
Prostorii vo pokriv	0213	parea	0220
Parna difuzija	0221	Ploca , megjukatna	0224
Prodori niz ploca	0225	Pritisok, vozdusen	0240
Pritisok, razlika na	0241	Pritisok, pad na	0242
premin	0245	Protocen sistem	0249
Pravilnik za stedenje energija	0279	Proiozveduvac na energija (firma)	0286
Potrosuvacka na energija	0298	Pretvaranje na energija	0302
prozorec	0336	Prozorec, izoliranje na	0337
Prozorec, spoj na	0338	Prozorski banci	0339
Prozorski parapet	0340	Provetruvanje prekuprozorec	0342
Prozorski ramki	0344	Presmetka na povrsini	0356
Protocni vodi	0359	Programi za podrška	0362
Provetruvanje, slobodno	0365	Podno greenje	0374
Pad (na teren)	0388	Prostorii, zaednicki	0392
Posedoven list	0427	Podzemna voda	0433
poluprovodnik	0442	Prostorija za priklucoci	0447
Pumpna stanica, ured	0453	Pravilnik za grejna oprema	0456

Potrebna grejna energija	0457	Potrosuvacka na grejna energija	0458
Pravilnik za trosoci za greenje	0463	Pravilo zahonorari HOAI	0473
poplava	0476	Popravka na objektot	0496
Podrumska prostorija	0513	Prozorec otvoren od gorna strana	0522
Precistitelna stanica	0530	Klimatska konvencija	0533
Pluta, obloga od	0546	Prozorec od plasticni profili	0557
pejsaz	0586	predmer	0575
provodljivost	0582	Promena na vazduhot	0598
Prava na sosedot	0635	Promena na namena	0664
Pasivna kuca	0686	Pasivni solarni dobivki	0687
Pasivno koriostenje sonceva energija	0688	Plus-energetska-kuca	0694
podroznica	0696	PPP- privanto-javno partnerstvo	0700
Primarna energija	0701	Primarna energija, faktor na	0702
Poprecno provetruvanje	0714	Puknatini, pojava na	0735
Povraten vod	0748	pilana	0754
Poseben otpad	0785	potstanica	0860
prepravka	0863	podloga	0877
potrosuvac	0881	Prozorec, dvoen	0885
Pravilnik za pakovanje	0895	predizvestivanje	0905
prednapreganje	0910	predgreac	0911
Prodor vo zid	0916	Pritisok od veter	0961
Prinudno ventiliranje	0994		
P			
razgradivanje	0001	premaz	0054
rastojanie	0027	primenuvac	0055
Rastojanie, povrnsini na	0028	Raboti, zavrnsni	0078
Raboti, zavrnsni	0068	rudarstvo	0145
Regulator na pritisok	0243	Ratenija za energija	0290
Razvojna politika	0308	Razmenuvac na toplina od tloto	0317
Ramen pokriv	0354	Recikliranje na povrnsini	0357
Reciprocna vrednost	0514	Razvodna mreza	0581
Rezervoar za nafta	0673	Resetkast drzac	0718
Regenerativni energii	0731	roletni	0746
Rogovi (na krovna konstrukcija)	0803	razvedivanje	0900
C			
Sogorivanje, celosno	0002	Smet, sogorivanje	0007
smet	0004	Smet, iskoristivanje	0008
Smet, tretiranje	0005	Smet, stopanisivanje	0009
Smet, zakon za smet	0006	Situacija, sluzbeno potvrdena	0042
Sonceva energija, aktivno korištenje	0035	Soodnos A/V	0091
Stanben objekt, postoecki	0038	Snimka na objektot	0106
Sredstvo zapovrzivanje	0167	Sin angel	0170
Sogorna toplinska mok	0183	Sojuz na arhitekti	0190
Stan vopotpokriv	0214	sopstvenik	0254
Stan, sopstven	0255	Sopstven dom	0256
Sopstvena kontrola	0257	Stan so edno leglo	0260
Svetilka, stedliva	0297	Sonda vo zemja	0315
Strucen rabotnik	0328	Strucni skoli	0329
Sloj za filtriranje	0353	Slobodni profesii	0366
skele	0400	Stepen na propuslivost na energija	0402
staklenik	0411	Stakleni krovovi	0419
Staklena konstrukcija	0420	Svetilka, obicna	0424
Sopstvenik na parcelata	0430	Studen pokriv	0508

situacija	0564	Strelka sever	0656
Stepen na iskoristenost	0660	Stepen na polezno dejstvo	0661
Sobna temperatura	0724	saniranje	0752
sloj	0764	Sekundarna energija	0774
Skeletna gradba	0778	Socijalni stanovi	0779
Soncevo zracenje	0788	Soncev bojler	0789
Solaren ured	0790	Solarna arhitektura	0791
Solarna keramida	0792	Solarno ladenje	0793
Solarna konstanta	0795	Solarna termika	0797
Solarni kelii	0799	Socijalni stanovi	0800
Staticki dokaz	0808	Sostojba na tehnikata	0809
Slama, gradba so slama	0815	Staklena gradina, efekt na	0846
Staklenicki gasovi	0847	Skalisni prostorii	0851
Suva gradba	0854	sogoruvanje	0883
Sovetovanje na lice mesto	0906	Stepen na polezno dejstvo	0966
Stanben objekt	0968	Sistem za dovod i odvod	0992
T			
Toplina, odzemena	0032	Temperatura, rabotna	0056
Toplina, iskoristuvanje odzemena	0033	tender	0084
Tehnika, priznati pravila na	0036	Temperatura, nadvoresna	0087
Tehnicki propisi, opsti	0037	Temperatura, izlezna	0088
Tehnicki opis	0107	Trosoci na gradba	0124
Trosoci, sporedni	0118	Tolerancii na gradbata	0135
Temperatura; rabotna	0146	Temelna ploca	0153
tlo	0159	Tlo, kiselost na	0174
Tlo, optovaruvanje na	0161	Tehnika, grejna	0184
Tlo, zastita na	0162	Trgovija so emisii na gasovi	0270
Toplina na zemjata	0316	Toplina, tugja	0368
Tvrdi krovni pokrivanja	0444	Toplinski stepen den	0460
toplana	0465	Trosoci na izrabotka	0471
Temperatura, vnatresna	0491	tovar	0569
Toplinska pumpa vazduh-vazduh	0591	Toplinski gubitoci od provetruvanje	0596
Toplinski potrebi za provetruvanje	0597	Temperatura na nadvoresna površina	0667
Temperatura na prostorijata	0723	Tehnicki priem faza karabina	0738
termoobvivka	0834	termofundiranje	0835
termografija	0836	Transmisioni zagubi, nadopolnuvanje	0839
Transmisioni toplinski gubitoci	0843	Transparentna toplinska izolacija	0844
Toplina na okolinata	0866	Toplinski most	0923
Toplinska izolacija	0924	Toplinski otpor	0928
Toplinska sprovodlivost	0930	Toplinska pumpa	0931
Toplinsko-izolaciono zastaklivanje	0934	Toplina, povratno dobivanje	0941
Toplina, izmenuvac na	0942	Toplina, snabdovanje so	0944
K			
Keramidi, betonski	0152		
Kelija za sogoruvanje	0182		
keramida	0207		
y			
Ured,	0048	Ured za sogoruvanje smet	0633
Uredi za topla voda	0050	Uredi za proizvodstvo struja	0817
Ucesnici vo gradenjeto	0108	Udobnost na domuvanje	0974
Urbanisticki plan	0140		

udobnost	0147		
Φ			
Faktor za multipliciranje	0047	Fasaden malter	0332
Faktor za upotreba nainstalacijata	0049	Fasadno ozelenovanje	0333
Fasada, izgled	0053	Fasadno impregniranje	0334
Fosilni energensi	0364	fundiranje	0436
Fasada, ventilirana	0472	Fasadna cigla	0534
Fotovoltazni kelii	0691	Fasada, potpolno termicki zastitena	0903
X			
Hodnik, nadvoresen	0571	humus	0634
Hidraulicen udar	0953		
Ц			
CE-oznaka	0194	Cigli od gasbeton	0377
CDM	0195	Cigli so suplini	0586
CIM	0198	Cirkulaciona pumpa	0869
Ч			
Cinenje naobjektot	0549	cad	0720
Щ			
spaleta	0573		